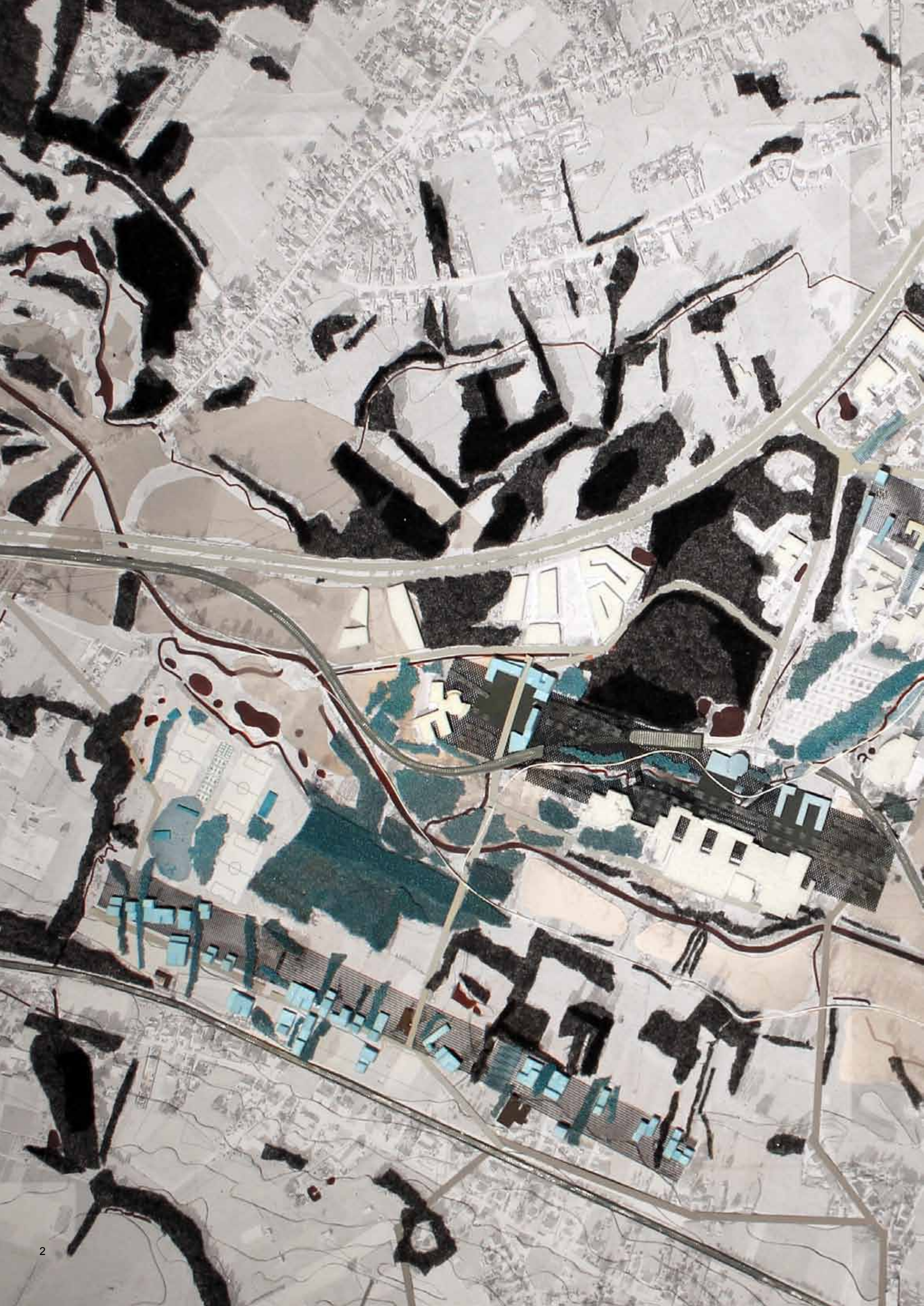

MASTERPLAN SIGNAALGEBIED EN CAMPUS DIEPENBEEK

OO2810 D

Een territoriale campus, 10 strategieën

Diepenbeek is een complexe plek. Stromings- en overstromingsgebied, bijna letterlijk met de voeten in de Demer en met de rug naar de Kempen en het Albert kanaal, als megastructuur.

Bovendien heeft een campus ook een complex programma. De singulariteit van het programma, zijn ambities, de talrijke gebruikers: studenten, medewerkers, professoren, wetenschappers, die allen deel uit maken van de campus die de mogelijkheid heeft om meer dan zichzelf ruimtelijk te organiseren maar ook het omliggende territorium.

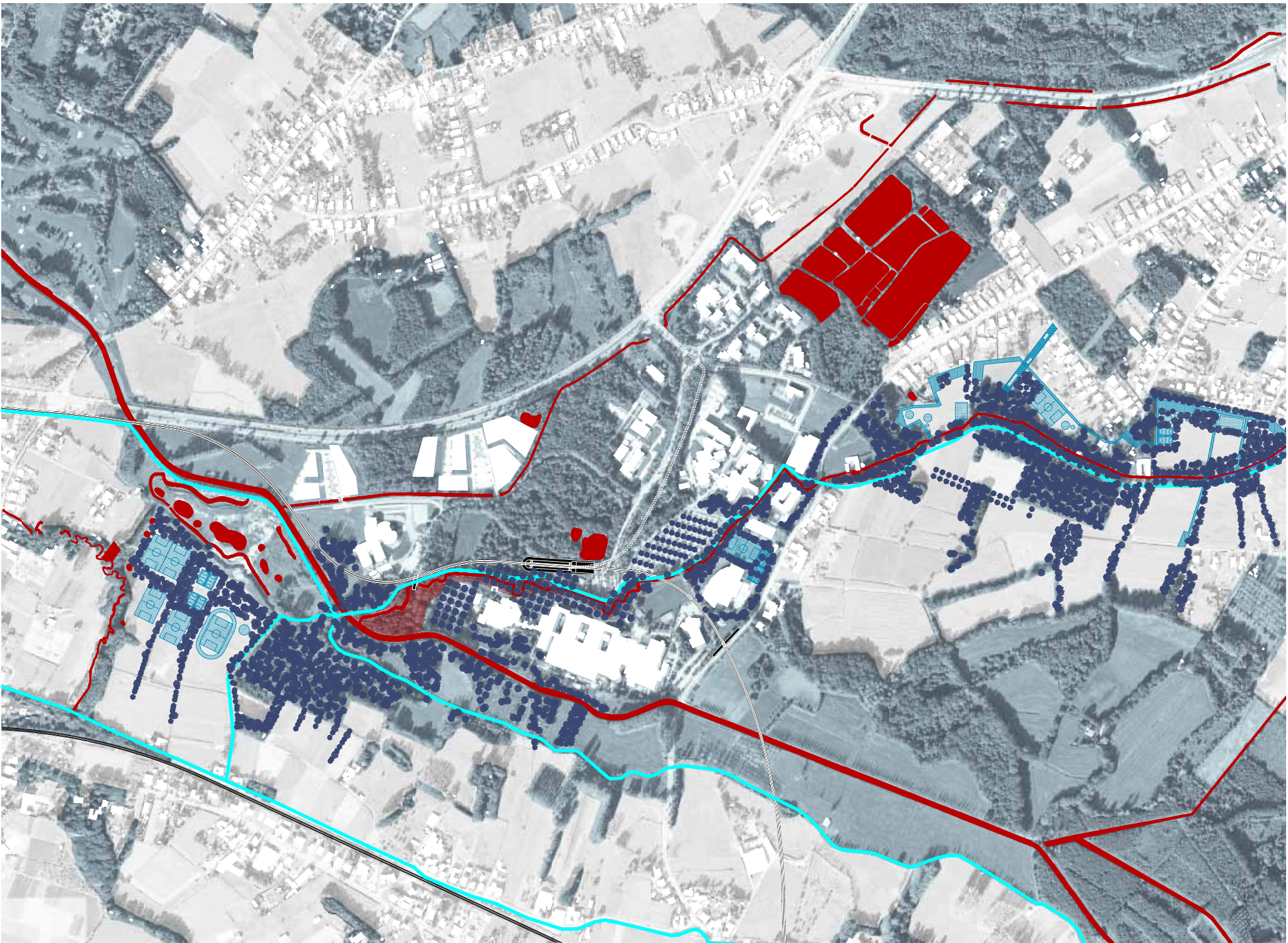
Met dit dubbele kader van complexiteit poneren we het voorstel om het masterplan campus Diepenbeek te articuleren in 10 ruimte transformerende strategieën.

Deze strategieën bewaren de huidige vorm van autonomie en afhankelijkheid. Ze behelzen elk een cruciaal en noodzakelijk thema voor het begrip en de functionaliteit van het masterplan. De strategieën lijsten heel concreet en realistisch de actiepunten voor de transformatie van de campus op. Ze hebben betrekking op de oplossing van de huidige problemen van de campus; het isolement, de povere publieke ruimten en maar bieden ook een visie op de uitdagingen van de toekomst. Een nieuw landschap wordt gecreëerd.

Ingegeven door een sterke hypothese, namelijk deze van een « territoriale campus », blijven de 10 strategieën met elk hun gedeeltelijke afhankelijkheid en autonomie ook haalbaar en effectief in de flexibiliteit van het vooropgestelde masterplan. Net zoals bij elk grootstedelijk project is de bouw en ontwikkeling van een campus een project over een lange termijn waarvan de continuïteit niet altijd verzekerd is en er altijd een risico van onderbreking bestaat. De thematisering verhoogt de flexibiliteit van mogelijke ‘vertakkingen’ op belangrijke momenten tijdens het proces en het project, door deze benadering kunnen aanpassingen bijvoorbeeld aan de quota opgevangen worden, zonder in te boeten aan de kwaliteit van een gemeenschappelijk project.

Elk van de tien strategieën voeden de hypothese van «de territoriale campus». Dit wil zeggen een gebied waar de aanwezigheid van een grote universiteit zich niet beperkt tot enkel het inrichten van onderwijsruimten. Maar tegelijk ook gebaseerd is op de context waarin het zich bevindt, de context gebruikt en het vestigen van verschillende relaties. In de volgende pagina’s zal deze hypothese worden gevolgd en concreet worden verhaald door middel van tien strategieën.

I. een lijn van continuïteit: de Stiemerbeek en de Demer	4
II. drie elementen die structureren	6
III. een netwerk van minimale en evolutieve straten	8
IV. alternatieve mobiliteit	10
V. De parkings als opportuniteit	12
VI. In de landschappen : de nieuwe delen	14
VII. Een campus, de landschappen	16
VIII. Versterken van de linken met de randen	18
IX. Een toegang tot het métapark	20
X. Flexibiliteit en fasering : de haalbaarheid als manifest	22

een lijn van continuïteit

0 1 km

- railway
- tram
- bike path
- bus
- water
- mais field
- water
- trees
- ◊ existing building
- new program: up to 3f
- new program: up to 5f

de stierbeek in de landschap
de stierbeek langs PXL gebouwen

I. een lijn van continuïteit: de Stiemerbeek en de Demer

Een zachte lijn, een ecologisch territoriaal element van water die rond zich uitgeruste ruimten zoals de campus en woonbuurten verzameld.

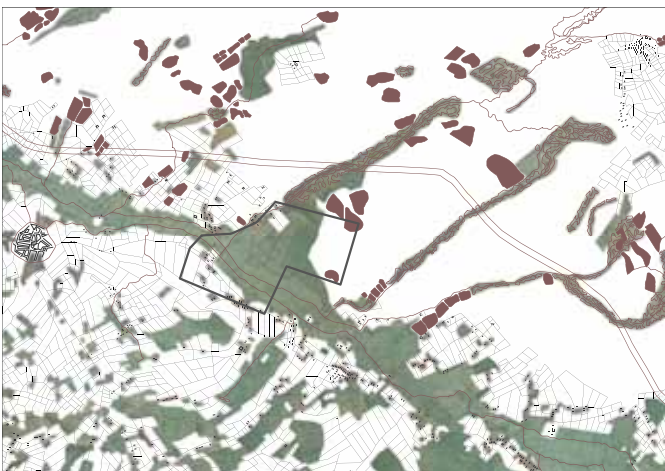
De campus van Diepenbeek bevindt zich in een schitterend landschap. Paradoxaal genoeg wordt de Stiemerbeek die als zijstroom van de Demer heel sterk het landschap van de campus bepaald; de natte zones, de grammatica van fauna en flora in de bestaande toestand volledig naar de achtergrond wordt verdrongen. We stellen voor om een plaats voor de Stiemerbeek te behouden enerzijds in de bestaande campus maar ook in de nieuwe uitbreiding in het oosten anderzijds. Na het samenvloeien van de Stiemerbeek en de Demer bevinden zich de natte zones van de Demer die de uitdaging tot het creëren van continuïteit vergroten. Dit voorstel is een coherent met de verschillende lopende onderzoeken stroomopwaarts de Stiemerbeek. Het idee van de heropening van het gekanaliseerde gedeelte gaat gepaard met de ontwikkeling van openbare ruimte langsheen zijn tracé. Er wordt een conditie gecreëerd van een «doorwaadbare» campus

De Stiemerbeek als zachte lijn : langsheen de Stiemerbeek kunnen we ons voorstellen om een zacht pad voor fietsers en voetgangers te ontwikkelen. Evengoed kunnen er kleinere voorzieningen ontwikkeld worden als sport terreinen of relaties gelegd met woonwijken, met groene ruimten of met parken. Het is een plek voor sociale activiteit, een lange wandeling in de schaduw van een bebost lint wiens achtergrond een echte ruimtelijke kwaliteit genereert. Verschillende cafetaria's voor studenten zijn ook daar gevestigd. Bovendien doet het dienst als een prachtig fietspad om snel de campus te bereiken. Na het samenvloeien met de Demer, wordt er voorgesteld om sportterreinen te voorzien in het grote landschap ten zuiden van de Demer. Sportterreinen met een sterke ecologische kwaliteit en die naar onze mening ingebed worden in een landschap die weinig aangepast moet worden om deze te kunnen dragen.

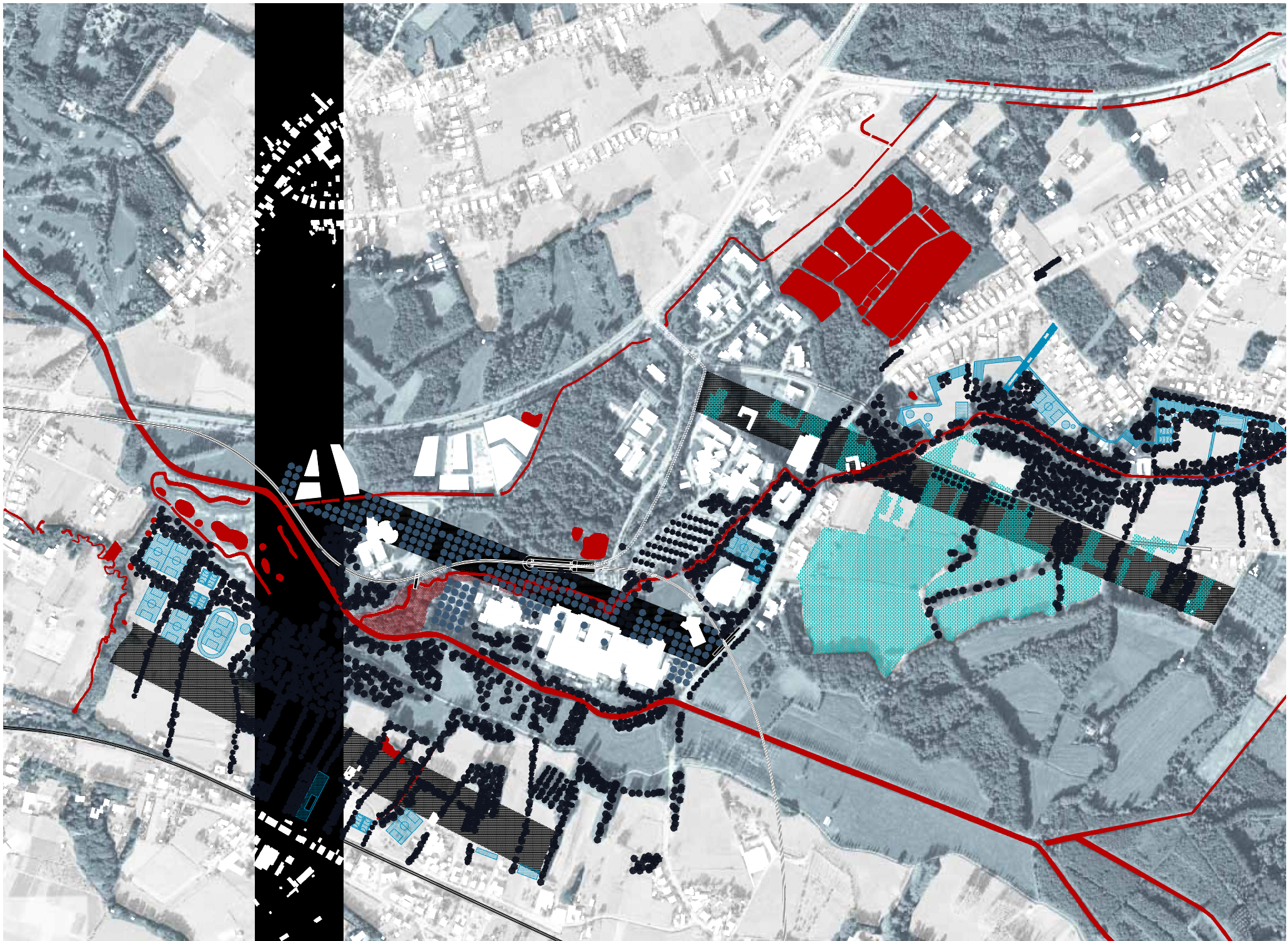
Het 'sportpark', dewelke vandaag de dag op de campus niet bestaan, maar die één van de karakteristieke elementen van een grote universiteitscampus is volgt de beweging van de Demer en het fietspad. Het is de transitie van de wijk Wolske met het zuidelijke deel van de campus. Het is ook mogelijk in te beelden dat deze sportvelden tijdelijk zijn in afwachting voor de uitbreiding van het zuidelijke deel (die als laatste zone ontwikkeld zou worden). Door zijn collectieve karakter van de outdoor activiteiten zal deze een breder publiek aanspreken dan alleen maar studenten en zal het 'sportpark' een belangrijke rol spelen op de campus. Tot slot zijn deze sportzones ook overstromingsgevoelige gebieden die kunnen helpen bij het beheer van het water in de vallei van de Demer. Een gedetailleerde topografische studie zal nodig zijn om het natuurlijk landschap, het 'sportpark' en het overstromingsrisico naast en met elkaar te laten bestaan.

Vandermaelen map, 1846-1854
de Stiemerbeek als lijn van continuïteit.

hertekening van Ferrarimap, 1777
ruimte en landschap van de valleien

de ruimte in de bocage

de midden ruimte

de ruimte in de landbouw

drie elementen die structureren, in drie landschappen

II. drie elementen die structureren

Drie publieke ruimten, drie verschillende ruimten geconstrueerd op eenzelfde elan, drie ruimten op schaal van de campus.

Een campus is plaats van onderzoek, onderwijs en het delen van kennis. Doorheen de geschiedenis, bouwde men de campus rond ruimten op maat van de educatieve waarden die ontwikkeld werden in de geest van de institutie. Vandaag de dag is het thema van het programma geherinterpreteerd in een gebied met hoge ecologische waarde en in een versnipperde 'stad' met een zeer lage dichtheid. Beide zijn elementen maken deel uit van het traditionele territorium van de campus.

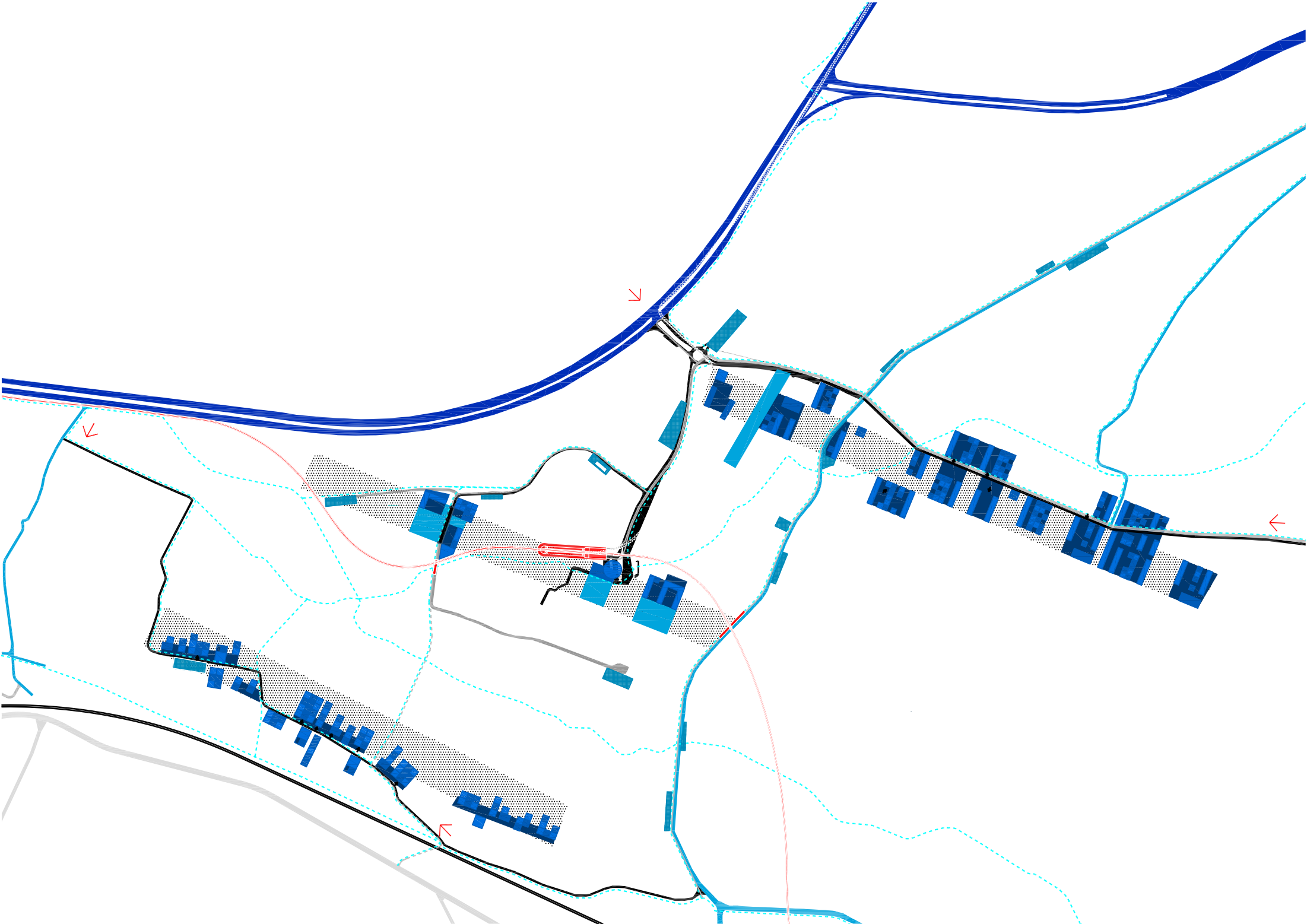
Als Hegemann aan het begin van de XX eeuw sprak over de campus als de enige uitvinding van stedenbouwkundig ontwerp geïntroduceerd door de Noord-Amerikaanse cultuur, is het waar dat de campus op verschillende manieren is geïnterpreteerd doorheen de tijd en in relatie tot zijn autonomie in zijn context. De campus van Diepenbeek is niet volledig autonoom, de studenten huren vaak kamers, appartementen, een kot, in vrijstaande woningen met tuin, of ze wonen in typologieën die een nieuw model proberen te introduceren, denser maar niet in staat, tot nu toe, om de kleine stedelijke zones te verrijken. De herontwikkeling van de campus en de mogelijke uitbreiding zijn daarom een belangrijke kans voor de herwaardering van een groter territorium en niet enkel voor de institutionele zones van de campus. De grote aandacht besteed aan de omgeving mag het belang niet minimaliseren van de verbindende ruimten tussen de verschillende delen van de campus, de woonkernen, de verschillende landschapsgebieden: de stedelijke ruimten en de ruimten van continuïteit.

De strategie die een antwoord biedt op deze doelstelling is deze van het versterken van een ecologische en functionele continuïteit. De Stiemerbeek is de kapstok waarlangs we drie groot gedimensioneerde publieke ruimten voorstellen in te richten. Deze ruimten zijn ingericht evenwijdig aan de helling van de vallei, met een duidelijk openbaar karakter maar gediversifieerd door hun locatie en hun rol in de dynamiek van de campus. Het zijn drie plaatsen, topografisch geïnstalleerd bijna als een kroonlijst op het landschap in het zuiden. De centrale ruimte geeft structuur aan het centrum van de campus, geeft richting en laat centraal nieuwe functies toe, In het noorden wordt de Stiemerbeek onthaald en uitgeruste ruimten gedeeld met de naburige woonwijken. Het definieert de centrale condities in de campus.

De eerste ruimte, in het midden, is afgeleid vanuit een eerste reflectie door Bas Smets in een eerder voorstel voor de herontwikkeling van de site. Dit voorstel heeft al de neiging om de relaties tussen de verschillende objecten te herstellen en laat bovendien verdichting in de toekomst toe. Dit is eigenlijk de grote inkomsthal van de campus mede omdat het plein ook het intermodale spartacus station en belangrijke administratieve functies zal bedienen. Dit zal de plek zijn voor de grote evenementen op de campus maar evengoed de plaats voor de dagdagelijkse ontmoetingen. Festiviteiten en seminars hebben hier hun plek om zich te organiseren.

In het noorden, de tweede ruimte wordt ontwikkeld als een park, ze articuleert het samenkomen van de campus en de nieuwe delen van het wetenschapspark met de bestaande woonkernen Dorpheide en Rooieheide in het noorden. Het park beroept zich op de passage van de Stiemerbeek en articuleert residentiële wegen die zich verderzetten in campus als wegen voor het zachte verkeer. Dit park is dus een kwaliteit, zowel voor de campus als voor de leefomgeving van de omliggende woongebieden (de studenten wonende in de uitgebreide campus inclus).

De derde ruimte, in het zuiden, is een groot 'terras' op de zuidhelling waarlangs de laatste fase van de uitbreiding wordt voorzien. Net als in de vorige twee ruimten een lange geplante « tèse » (lijn of verschillende bomenrijen) geeft de structuur aan het project en wordt voorgesteld als een toegankelijke publieke ruimte.

→ toegang van de campus

type 1

type 2

type 3

bike path

tram

bus

De voetprint van het nieuwe programma in deze simulatie is 99.000 m2.
Als we 1-verdieping parkinggebouw op 70% kunnen bouwen, krijgen wij als op-
pervlakte 70.000 m2. Het parkeren zal flexibel kunnen worden omgezet in extra
programma.

III. een netwerk van minimale en evolutieve straten

De campus is volledig ingericht in functie van de wagen. Het project is niet bedoeld om deze volledig te breken maar er wordt nagedacht in functie van een geleidelijke omvorming. We definiëren een benadering van het thema en de grammatica van wegen.

De klimaatsverandering met de noodzaak de CO2 uitstoot te verlagen, de energetische transitie, de gezondheidsproblemen in verband met o.a. de verwachte ontwikkeling van obesitas in Europa in 2030 : hoe kan een universiteitscampus zich opstellen in dergelijke fundamentele kwesties ?

Wij stellen een strategie voor die niet van fundamentalistische oorsprong is, maar eerder ontstaan is vanuit een idee van verantwoordelijkheidszin, een voorbeeld, een innovatie die een ruimte van cultuur en onderwijs onderscheidt. De strategie biedt de mogelijkheid aanpassingen te doen doorheen de tijd zonder hoge kosten te maken.

Het eerste punt omvat de nieuwe verbindingen van de nieuwe delen van de campus door heel economische om te gaan met nieuwe wegen. Dit reduceert de kosten voor de inplanting en de impact op het landschap en het globale verkeer. De campuslaan is simpelweg uitgebreid naar het oosten terwijl de Agoralaan op het moment van de zuidelijke expansie wordt uitgebreid. Men zou zich kunnen verbeelden dat uiteindelijk enkel bussen, hulpdiensten en dienst voertuigen op de campus rondrijden.

Het tweede punt gaat over de zoektocht naar een nieuwe grammatica die de verschillende wegen van de campus tekent door hen een rol te geven in overeenstemming met de hierboven vernoemde ambities. Het netwerk moet evolutief zijn om de vermindering van de aanwezigheid van de wagen te kunnen ondersteunen. En moet bovendien de ontwikkeling van de campus begeleiden, zowel intern als in de uitbreidingszones. Deze wegen zijn niet alleen plaatsen van doorgang voor auto's, maar het zijn ook ruimtes die verschillende stromen van voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer moeten organiseren.

We definiëren de verschillende types van wegen als volgt :

De Universiteitslaan is de hoofd toegangsweg van de campus. Het is een gewestweg en de plek vanwaar de bezoeker een eerste blik werpt op de campus, om deze reden is de articulatie van de 'eerste facade' van belang.

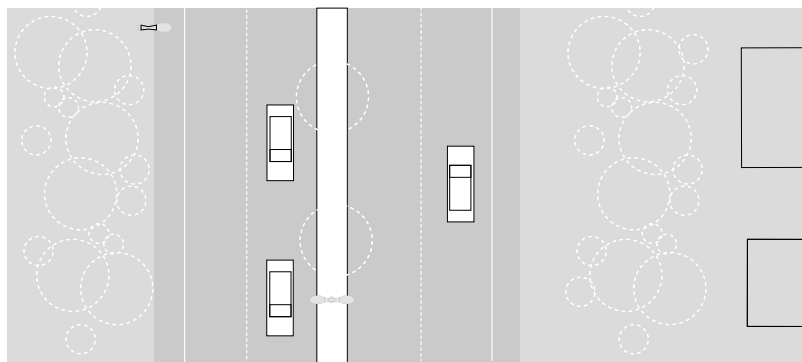
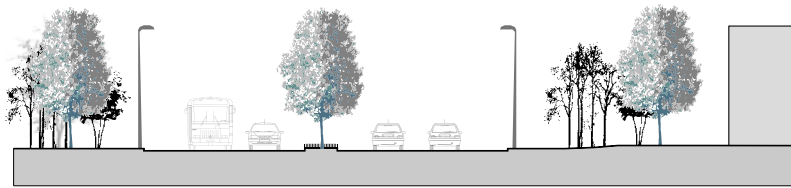
De wegen ten dienste van de campus zijn nu puur functionele wegen, ze leiden ons zo eenvoudig en snel mogelijk naar de verschillende parkeerzones. We stellen voor om de sectie van deze wegen te herwerken als « campus straten » (Agoralaan, Campuslaan en de nieuwe toegangswegen tot de nieuwe uitbreidingen) om tot deze distributie logica te komen is het nodig om de verschillende verkeersstromen te erkennen en ze te verdelen.

Het is de shift die de hedendaagse campus vraagt, de « campus straat » is analoog als de woonstraat, een 'trage' straat met veel ruimte bestemt voor andere stromen en omgevingen dan die van de wagen. Deze wegen worden gereduceerd in breedte en ruimte wordt gegeven aan het zachte verkeer. Pockets van parkeerplaatsen en fietsenstallingen worden verdeeld over de lengte en worden onderbroken door het planten van lage hagen en struiken.

De « groene straten » of de woonstraten, met name de Ginderoverstraat : deze bestaat om de kwaliteit van het landschap te herwaarderen tussen de lintbebouwing, door groen onderbrekingen en doorzichten op het landschap. De snelheid kan 30 km/h zijn en de nieuwe stedelijke ruimte zal gegenereerd worden vanuit deze conditie.

Een derde punt bevat de versterking van de actieve en duurzame mobiliteit op het grondgebied van de campus alsook het openbaar vervoer zoals onder andere reeds gedeeltelijk het geval is met het Spartacus project (zie strategie « alternatieve mobiliteit »).

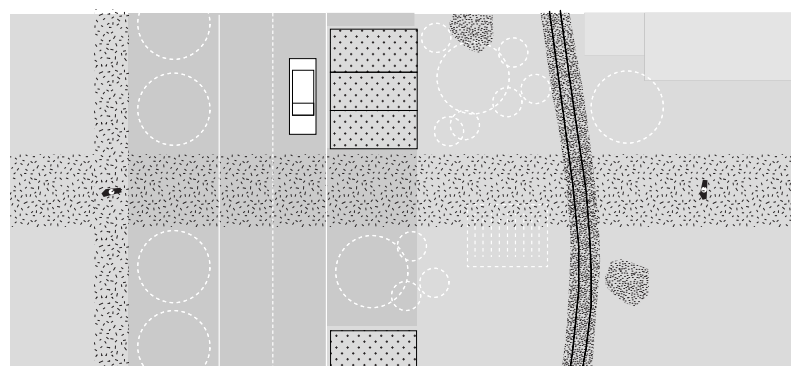
Er is een vierde punt die gaat over de herziening van de voorgestelde parameters voor het gebruik van de wagen op de campus. Naar onze mening is het duidelijk dat de beoogde aantal parkeerplaatsen contradictorisch is met het idee van de nieuwe generatie van campus, verder komen we nog terug op dit punt.

Universiteitlaan
Stedelijke boulevard, beperkte snelheid

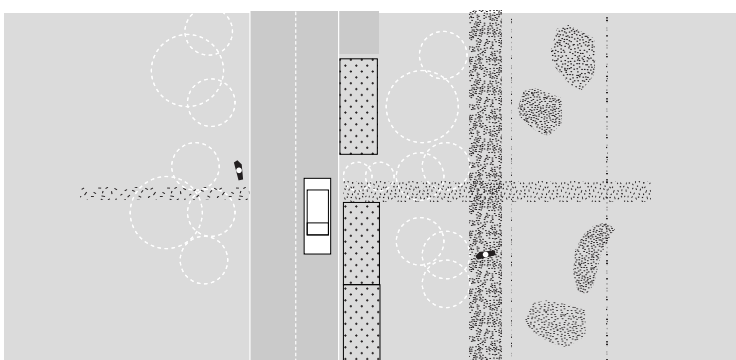
12m

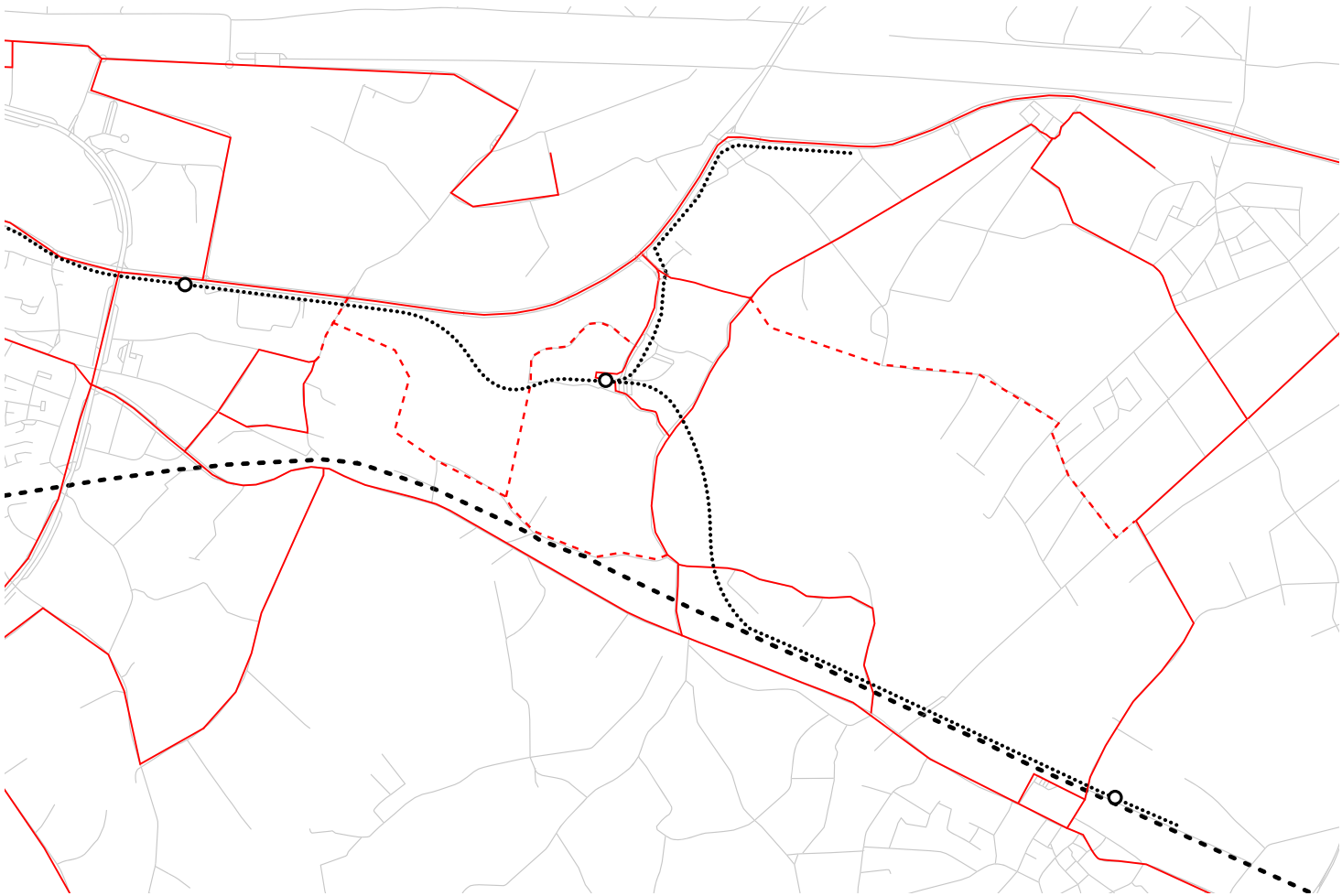
campusstraten
en 'trage' straat met veel ruimte bestemt voor andere stromen en omgevingen die van de wagen

8 m

“groenestraten”
woonstraten met beperkte snelheid en landschapelijke kwaliteiten

openbare vervoer netwerk
een nieuwe mesh.

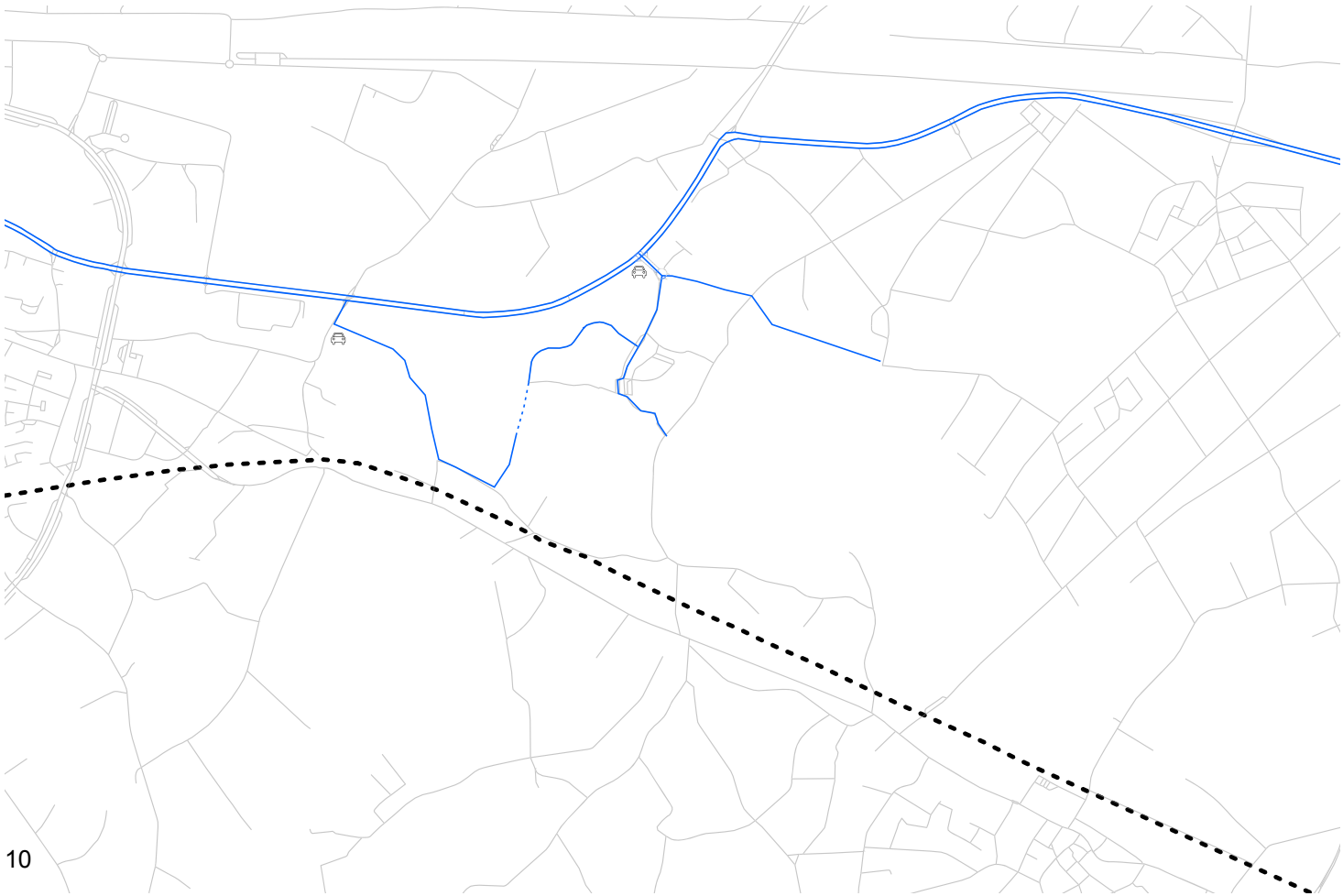
aanbod voor bus is verhoogd en de routes
doorkruisen de nieuwe uitbreidingen van de cam-
pus en wetenschapspark.

Interne campus shuttle zal een loop maken in en
rond de campus.

fietsnetwerk uitbreiding

een territorial knooppunt en een wandeling
langs de Stiemerbeek

Autowegen
minimalisatie van impact

IV. alternatieve mobiliteit

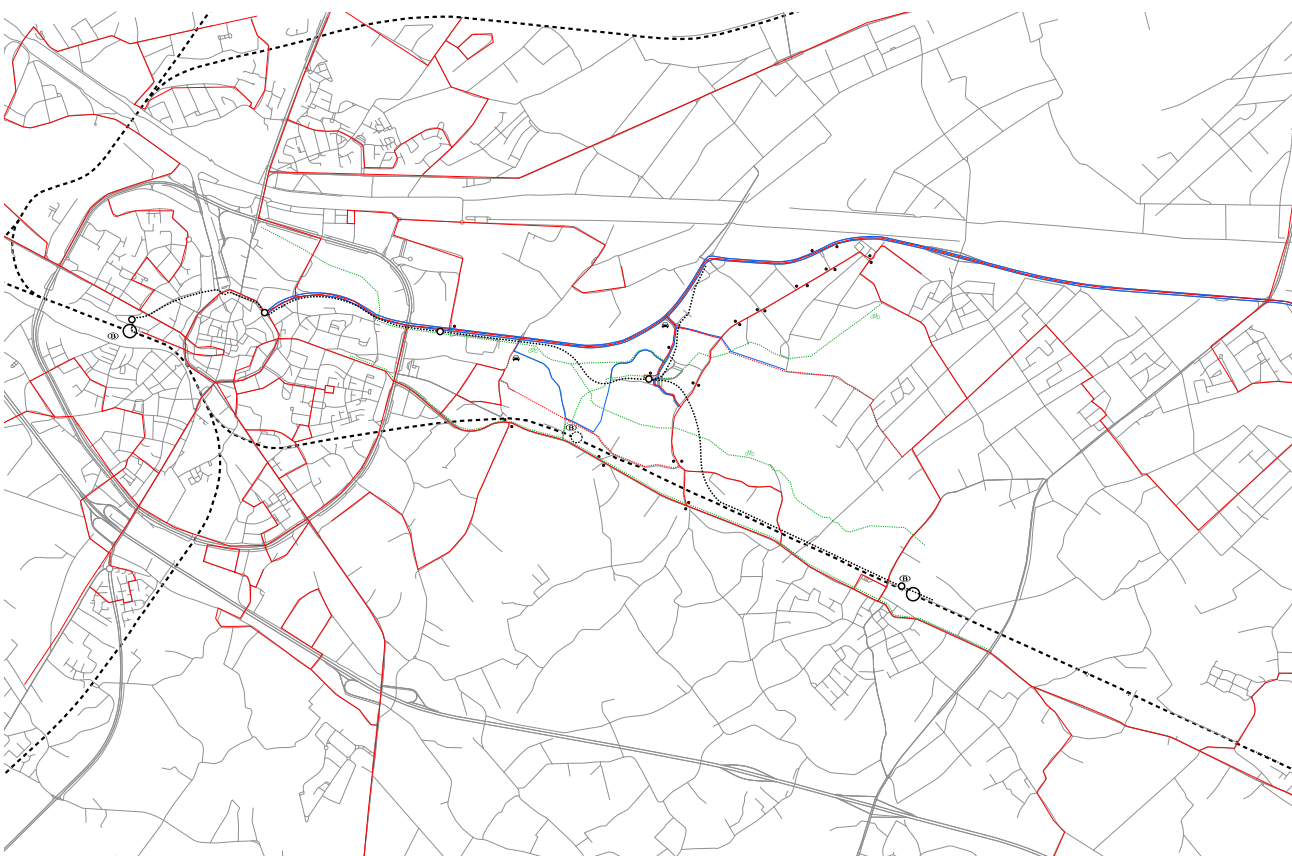
Parallel aan de transformatie van de parkeerplaatsen op de campus, is het nodig de alternatieve transportmodi te ontwikkelen om de campus te verbinden met Hasselt, de omliggende dorpen en de naburige woonkernen.

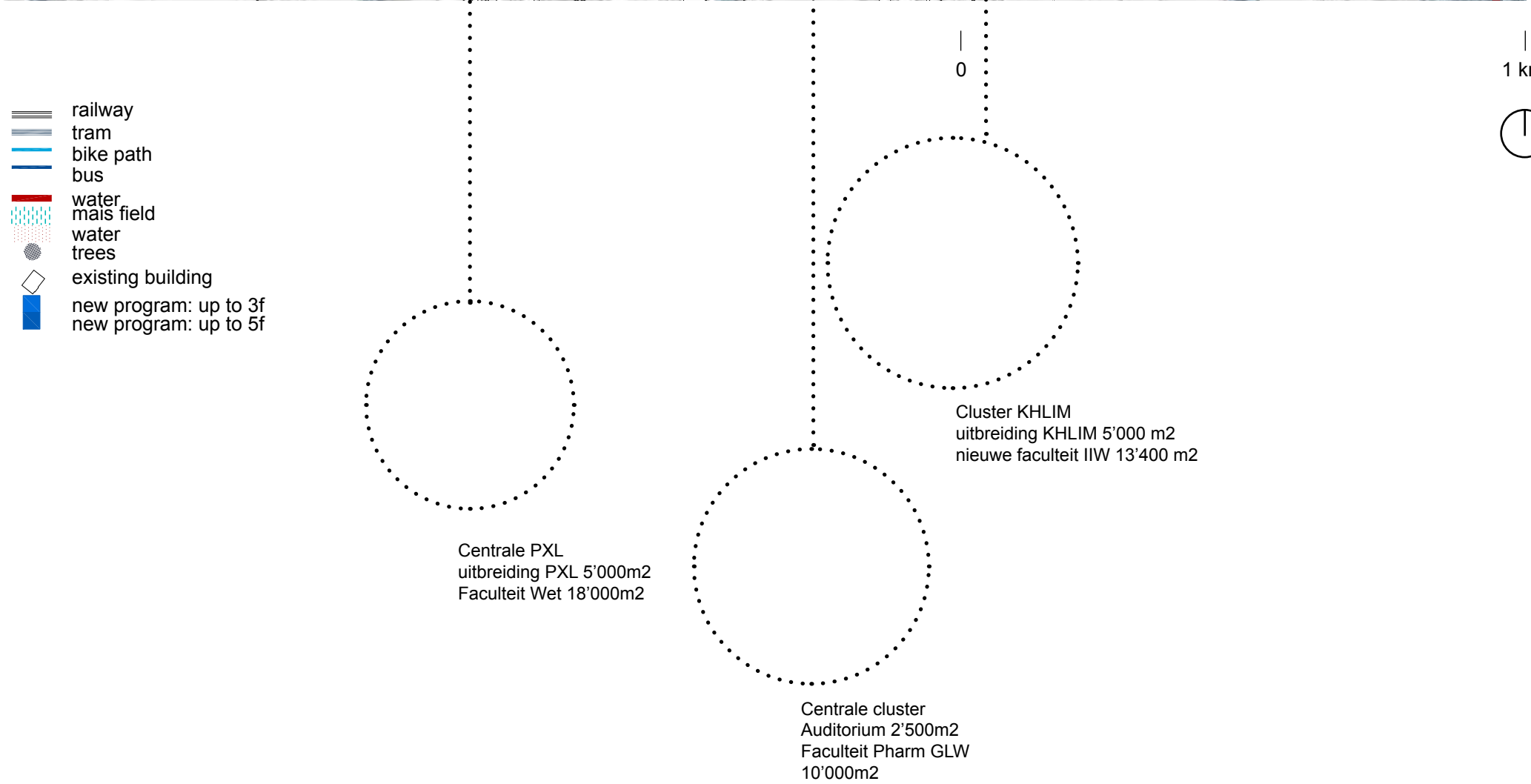
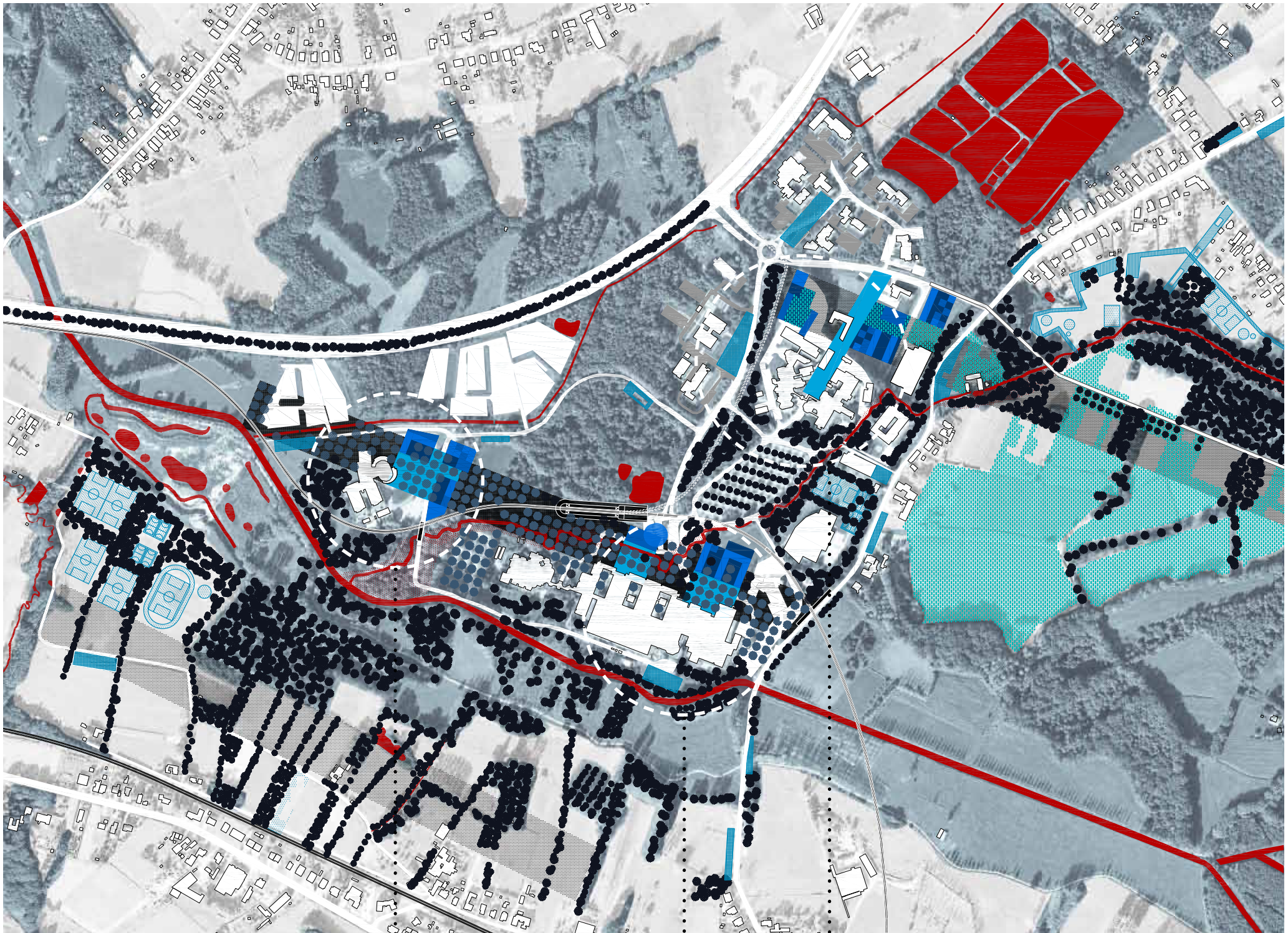
Vandaag de dag is de campus uitgetekend door de wagen. Maar de recente ontwikkelingen aan de Nederlandse zijde van de Spartacus lijn brengt met zich mee dat de campus meer en meer bereikbaar zal zijn met het openbaar vervoer. Maar dit is niet voldoende. Deze infrastructuur is hiërarchisch en goed wanneer ze zorgt voor een sterke verbinding met de campus, men moet de mogelijkheden van mobiliteit diversifiëren : bus, fiets, etc. De toegangen tot de campus worden geconcentreerd aan de Universiteitslaan. De bereikbaarheid met de fiets wordt verzekerd door een fietspad gaande van Hasselt langsheen de Demer tot aan de campus dewelke uitloopt naar het oosten en vertakt richting het station van Diepenbeek waar er zo aansluiting wordt gemaakt met de trein. De voorzieningen op de campus zijn talrijk en lijken heel comfortabel, het is een dynamiek die zich uitspreid in de richting van de vallei om zo aan te takken aan de naburige dorpen en langs de « zachte as » van de Stiemerbeek.

Actueel is bereikbaarheid met de bus goed voorzien. Het openbaar vervoer wordt verzorgd door verschillende lijnen (11,20,36,45, 453) dewelke zeer frequente verbindingen aanbieden met het centrum van Hasselt maar ook richting Genk, Maastricht en naar het station van Diepenbeek. De verschillende buslijnen plaatsen de campus op 15 min van het station van Hasselt, op 35 min van het station van Genk en op 8 min van het station van Diepenbeek. Twee haltes zorgen voor de ontsluiting van de campus « Diepenbeek KHLIM Campuslaan » en « Diepenbeek Universiteit ». De uitbreiding zal de mogelijkheid bieden om deze haltes en kruisingen doorheen de campus aan te vullen en te diversifiëren in relatie met de aangrenzende gebieden. Een campus shuttle kan worden ingezet om de strategische punten van de uitgebreide campus te ontsluiten.

In de hypothese waar het Spartacus project niet gerealiseerd wordt zijn de stations van Hasselt en Diepenbeek 4 km van de campus gesitueerd en zal de bereikbaarheid met de bus versterkt moeten worden. De installatie van een regionaal station van het type trein-tram in het zuiden van de campus kan eenzelfde rol opnemen als de Spartacus halte. Bij het project van een eco-campus hoort onvermijdelijk de rationalisering van het autogebruik en de opwaardering van de alternatieve, meer duurzame vormen van vervoer. De evolutie van het gedrag gaat in dezelfde richting en in de richting van meervoudige mobiliteit en alternatieven voor de auto.

Verbindingen van de campus met het centrum van Hasselt

V. de parkings als opportuniteit : de nieuw clus- ters

De parkings zijn eerder een opportuniteit dan een beperking. Het herdenken van deze ruimtes meer dan louter parking doet ons nadenken over nieuwe mogelijkheden van gebruik maar ook in termen van de verdichting van de bestaande campus.

Het project van de eco-campus moet hoe dan ook samengaan met de rationalisering van het autogebruik op de campus en moet alternatieve vervoersmiddelen gaan opwaarderen om zo ook voor nieuwe ontwikkelingen te zorgen.

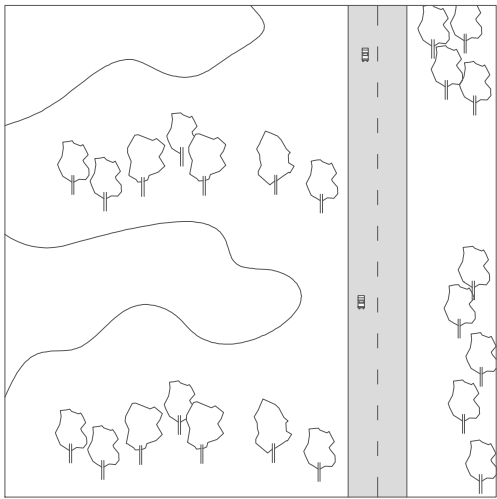
In een pro-actieve visie zouden we kunnen overwegen om de wagens aan de ingang van de campus te ‘verzamelen’ en om het hart van de campus te reserveren voor alternatieve vervoersmiddelen of voor geautoriseerde voertuigen (Het is vooral in Agoralaan waar auto’s zouden kunnen worden verboden). Deze strategie houdt parkeren in de periferie van de campus voor ogen. Om de grondbezetting te beperken worden deze parkings 1 verdiep hoog gemaakt d.m.v. een lichte structuur om de kosten te beperken. Een aangepaste architecturale benadering laat toe hun visuele impact te verminderen.

Ons voorstel is anders om te verhinderen dat er nieuwe problemen gecreëerd worden, maar het vraagstuk wordt binnen de campus opgelost op een comfortabele en evolutieve manier. Het aantal parkeerplaatsen zal voldoen aan de vooropgestelde cijfers door middel van de herontwikkeling van bestaande en de bouw van beter gestructureerde ruimten als clusters met nieuwe programma’s aangegeven in de eerste fase van het masterplan. Het densificeren van de bestaande parking zal de ruimtelijke en functionele kwaliteit verbeteren. Het laat toe om interessante collectieve ruimten te generen tussen de gebouwen die tot eenzelfde faculteit, discipline of activiteit behoren. Ook de architectuur van de campus zou zich verbeteren.

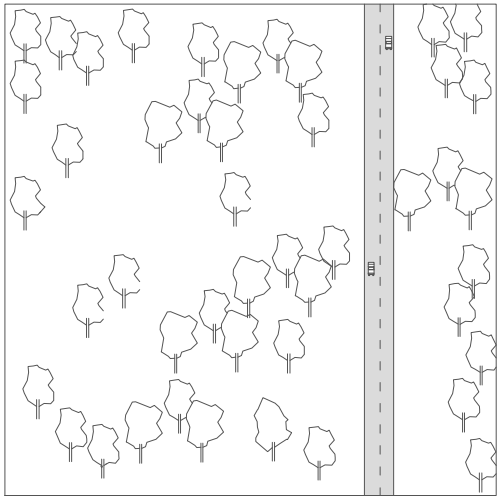
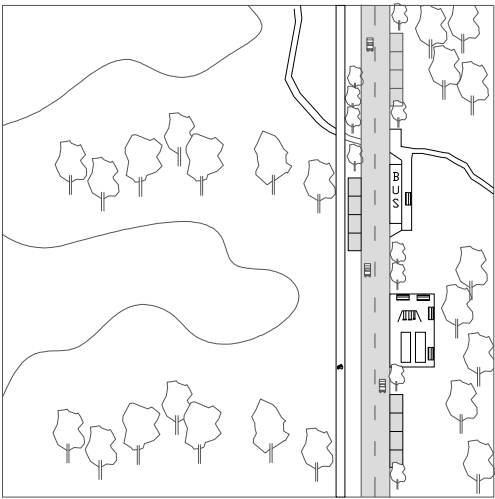
Bijvoorbeeld, noorden van gebouwen KHLIM, kunnen we ons voorstellen om het programma van de gevraagde 13 400 m2 in te planten. De centrale ruimte als een « open interieur » of gewoon alse en prachtige binnenplaats uitgevend op de faculteiten XY. De ruimten op de gelijkvloers kunnen worden gerelateerd aan dit binnenplein en de toegang tot de overdekte parkings in de gebouwen kan worden georganiseerd langs de buitenzijde.

De uitbreiding van de gebouwen KLHIM en PXL zijn direct gekoppeld aan deze twee gebouwen. Voor PXL versterkt het een nogal leeg gebied van de campus en krijgt deze daarmee een zakelijke relatie met de N702. De faculteit geneeskunde kan wat gewicht geven aan de ingang van de campus, vlak naast de KLHIM. De auditoria zijn gehergroepeerd en geïnstalleerd in het hart van de campus in de centraal structurerende ruimte naast de tramhalte en langsheen de Stiemerbeek. We komen op een geschatte totale vloeroppervlakte van 220 000 m2 voor de hele site, inclus de geïntegreerde verdichting van 50 000 m2 gevraagd in de eerste fase.

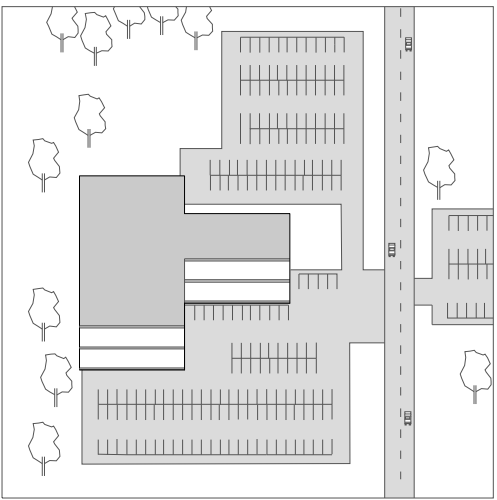
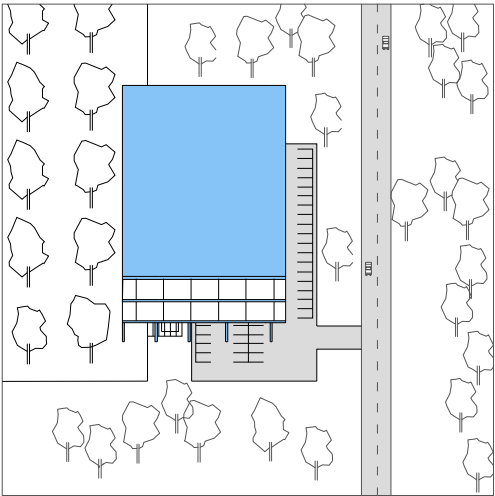
Over wat wij voorstellen wordt op hetzelfde moment gereflecteerd in functie van de multifunctionaliteit en de evolutiviteit van de oppervlaktes. Dit leidt ons ook tot een reflectie op de dichtheid van de campus en de voordelen van een realistische en economische verdichting van de huidige campus, maar gidsen ons tegelijk in het project van de nieuwe uitbreidingen.

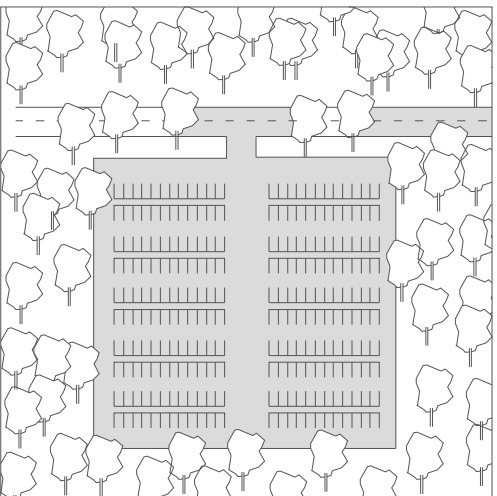
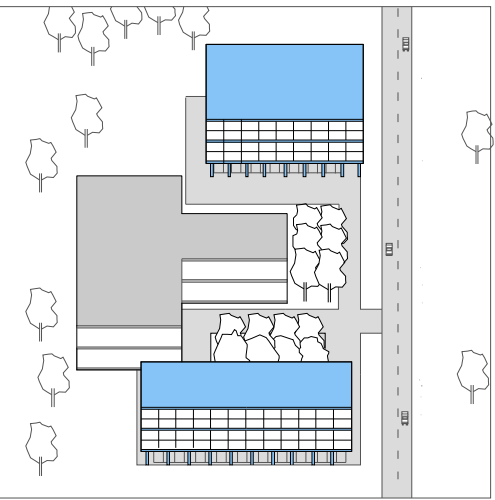
Herontwikkeling van de “campusstraten” als gedeelde ruimte voor de verschillende stromen en parkeerplaats, opdezelfde oppervlakte van asfalt

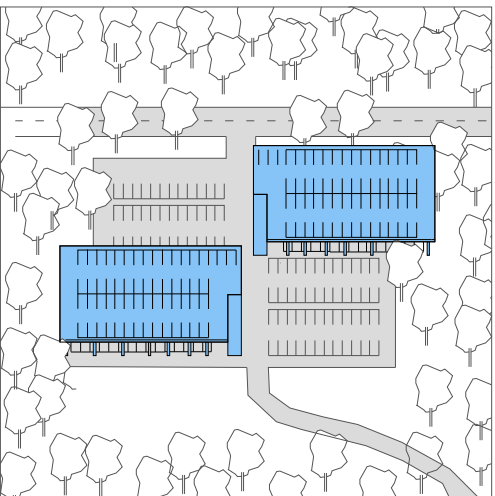
Nieuwe gebouwen vergezeld van een aangelegde parkeerplaats op het terrein.

verdichting op bestaande parkings

Fastpark: toevoeging van lichtgewicht constructies om de capaciteit van bepaalde parking te verhogen

■ bestaande campus: 67 ha
 ■ gebouwde percellen : 23ha
 ■ bestaande gebouwen: 225,000m2

Scenario 0: bestaande campus

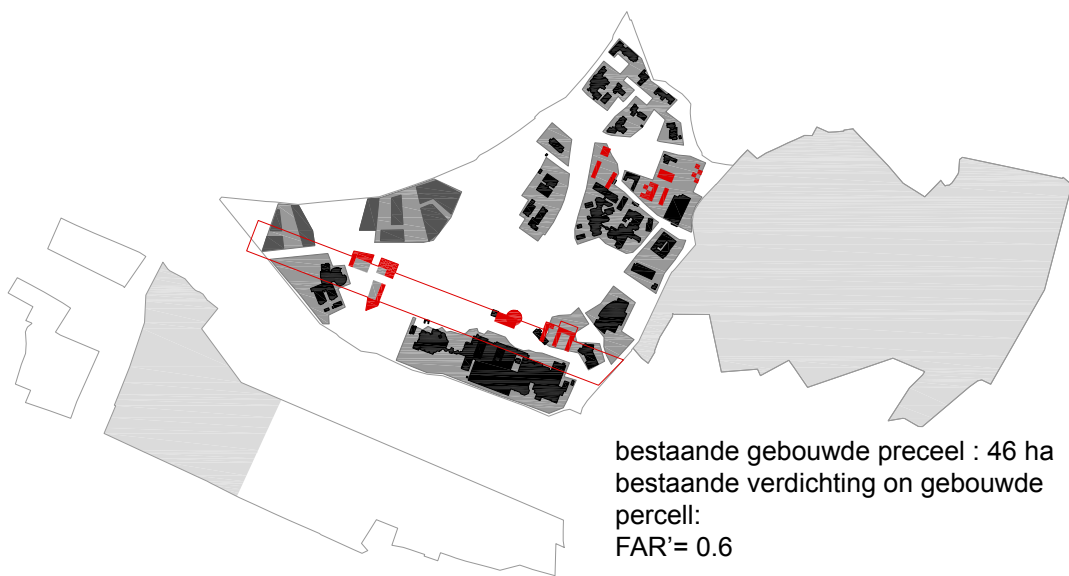
De bestaande campus bezet een grondoppervlak van 67 ha, met 225 000 m2 gebouwde oppervlak (+/- 17 000 m2 bestaand en 50 000 tot 60 000 van de voorzien wetenschapspark langs N702). Als resultaat is de densiteit van de campus 0.33. En de densiteit van harde oppervlakte is 0.9

Scenario 1 : uitbreiding als bestaande campus

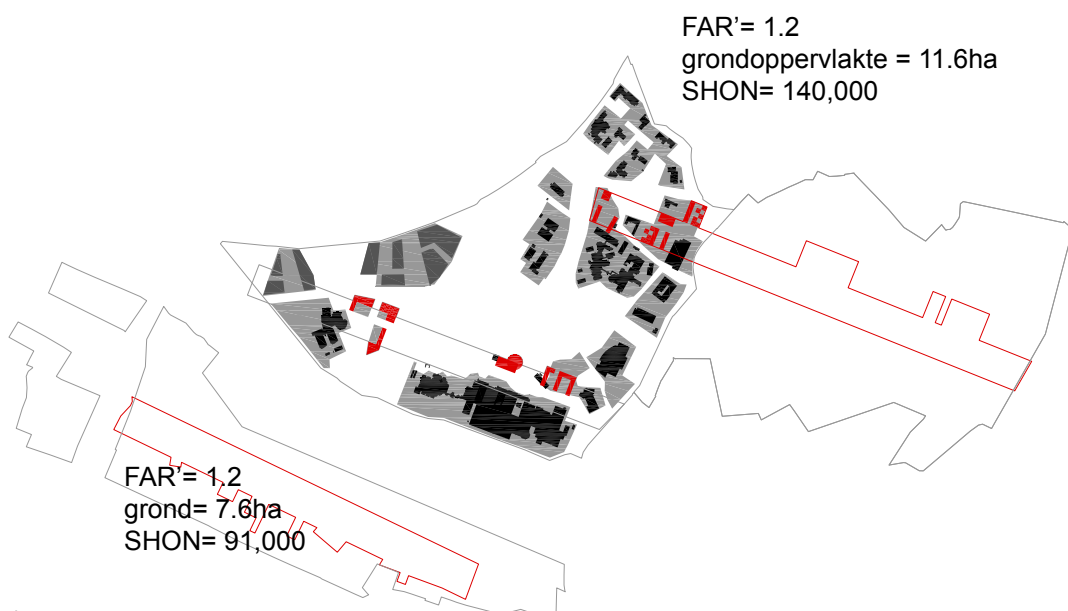
De uitbreiding zal in totaal 70ha in beslag nemen (55ha voor het wetenschapspark en 15 ha voor het hospitaal). Als de densiteit van de uitbreiding dezelfde is als de bestaande campus, zou een programma van 231 000 m2 kunnen worden gelokaliseerd in de uitbreidingszone. Het nieuwe programma zal de volledige oppervlakte beslaan als er even versnipperd gebouwd wordt als in de bestaande campus.

densification: 50,000m2

Scenario 2 : densificatie van de bestaande campus

De bestaande campus zal worden verdicht met 50 000m2, dus zal het totale programma 275 000 m2 omvatten binnen zijn perimeter. De densiteit van de gebouwde percellen zal dus 1.2 zijn.

densificatie van de uitbreiding zone met dezelfde densiteit as verdichte campus.

Als de FAR in de uitbreidingszone zou 1.2 zijn, zou de bebouwde ruimte beperkt kunnen worden tot 19.2 ha (de balken), 50.8ha blijft open ruimte binnen de perimeter van de uitbreidingszone. De ziekenhuis is a simulatie nu maar mag op bredere zone zich uitbreiden.

VI. in de landschappen : de nieuwe delen

De densificatie wordt gebruikt als instrument om de campus te herkwalficeren. Zowel in haar bestaande toestand als in de nieuwe uitbreidingszones waar ze contact maakt met drie landschappen.

De inplanting van nieuwe faculteiten is veel vrijer. Op basis van de drie structurerende ruimtes hebben we ervoor gekozen om de 'clusters' van gebouwen te versterken en de relaties ermee aan te gaan. Het scenario die we voor ogen hebben is deze van de densificatie van de campus zelf en vervolgens de structurerende ruimtes van de extensie in te vullen met eenzelfde dichtheid. Het lijkt belangrijk om de intensere zones in te richten die faciliteiten clusteren en zo maximaal de open ruimtes vrijwaren.

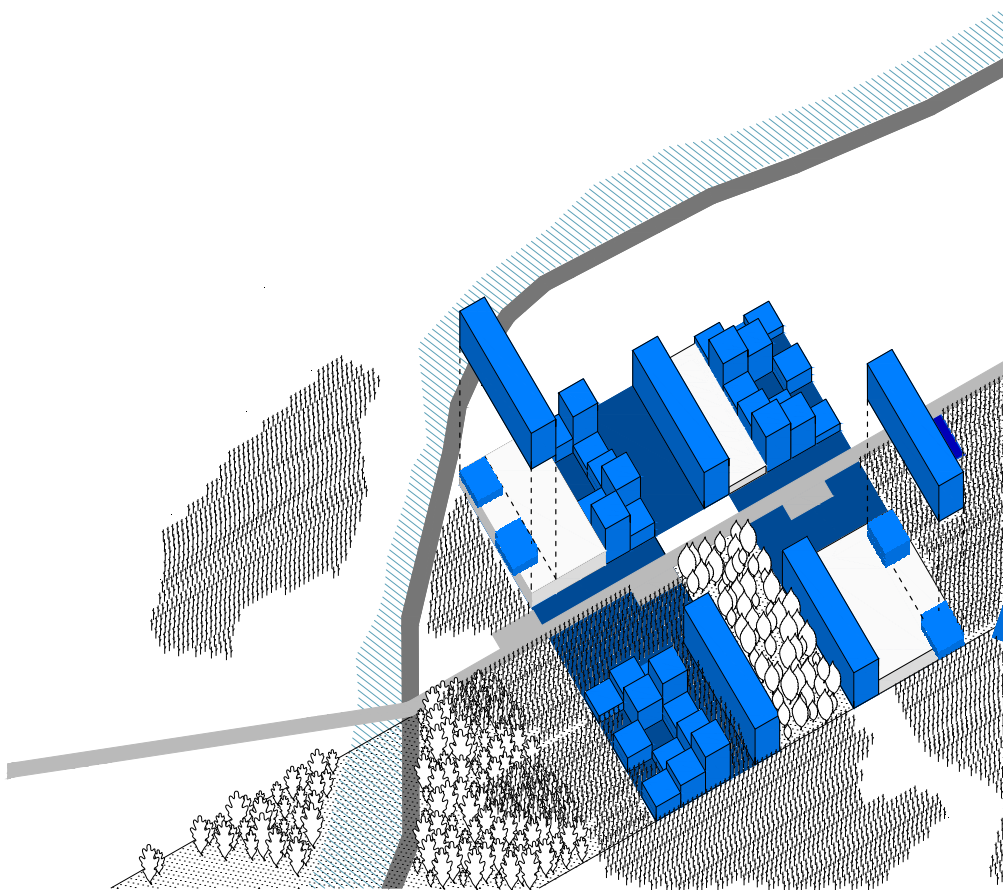
De omstandigheden van verdichten zijn verschillend al naargelang in de bestaande campus of in de uitbreidingszones. Telkens worden de structurerende ruimtes ontworpen als beschermde plekken, het laten klonteren tot hogere dichtheden, de intensiteit van activiteit, net als een baai die verscheidene havens herbergt. In het bestaande wetenschapspark maken de typologie en de bestaande kavelstructuur het moeilijk om het eenduidig te structureren. Men moet via de interne regelgeving de densiteit proberen te verhogen, of in de hoogte, of richting de randen, of het aanmoedigen om percelen te hergroeperen om te kunnen bouwen tussen de twee.

De « oostelijke » uitbreiding wordt ten zuiden van het verloop van de Stiemerbeek ontwikkeld met een dens weefsel maar open voor het landelijke en bosrijke landschap. Twee gabariten worden gebruikt, blokken van 2,5 verdiepen en de andere iets hoger met maximaal 5 verdiepen. Deze dichtheid wordt gearticuleerd in het noorden samen met kleine outdoor voorzieningen, gemeenschapstuinen, informele sportvelden in het weefsel van de wijk Rooierheide. In het zuiden, wordt de uitbreiding geconfronteerd met prachtige landbouwgronden en boslandschappen. In de structurerende ruimte is er ook plaats voor productieve percelen. 11,6 ha van de beschikbare 55 ha wordt bezet door bebouwing, dit belichaamt dan ook de wil om de open ruimte te behouden.

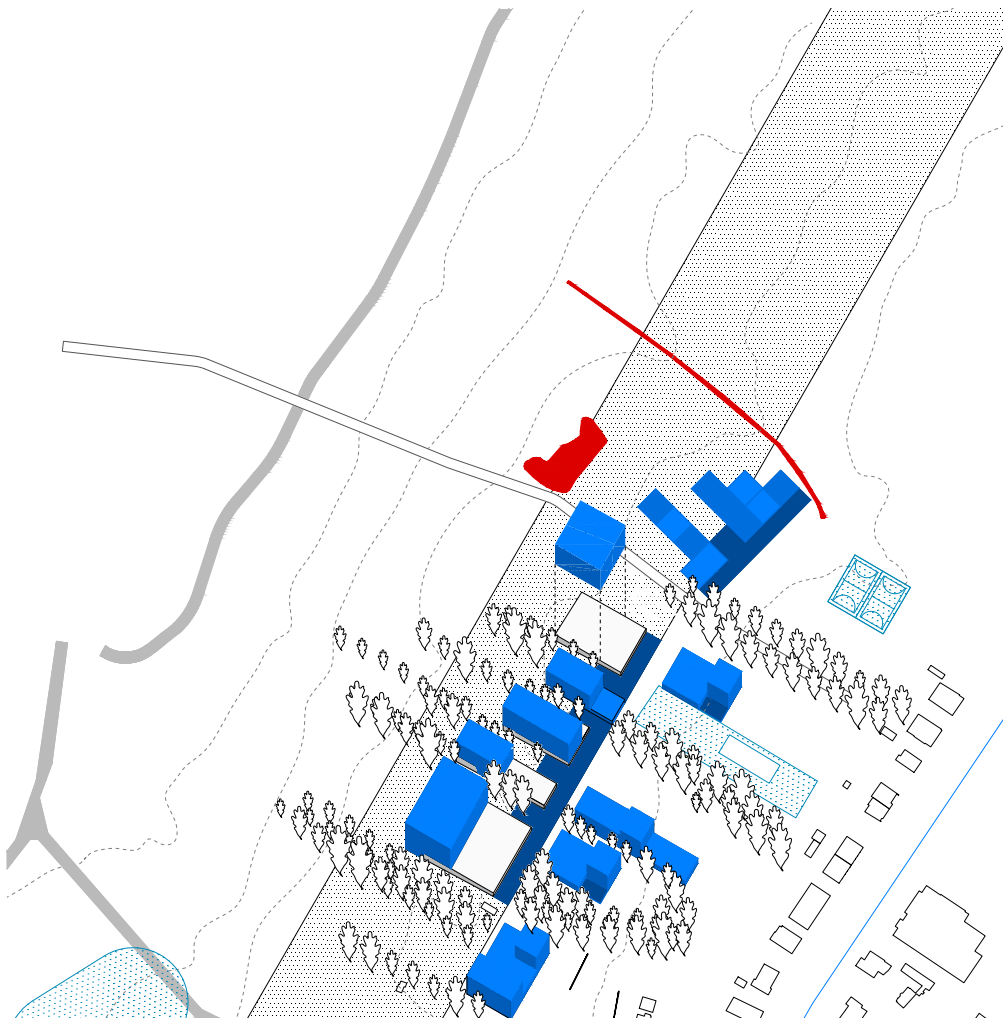
De « zuidelijke » uitbreiding is voorzien tussen de Demer en de spoorlijn. Dit deel van het grondgebied heeft een hogere ecologische waarde. Men herkent er sterke, grove landschapsfiguren. Bij gevolg zal de ontwikkeling en bouw zeer zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. In dit deel is ook een deel van het wetenschapspark en het academische ziekenhuis gelokaliseerd. De omgeving lijkt bevorderlijk voor een programma van zorg en rust, omgeven door sport faciliteiten.

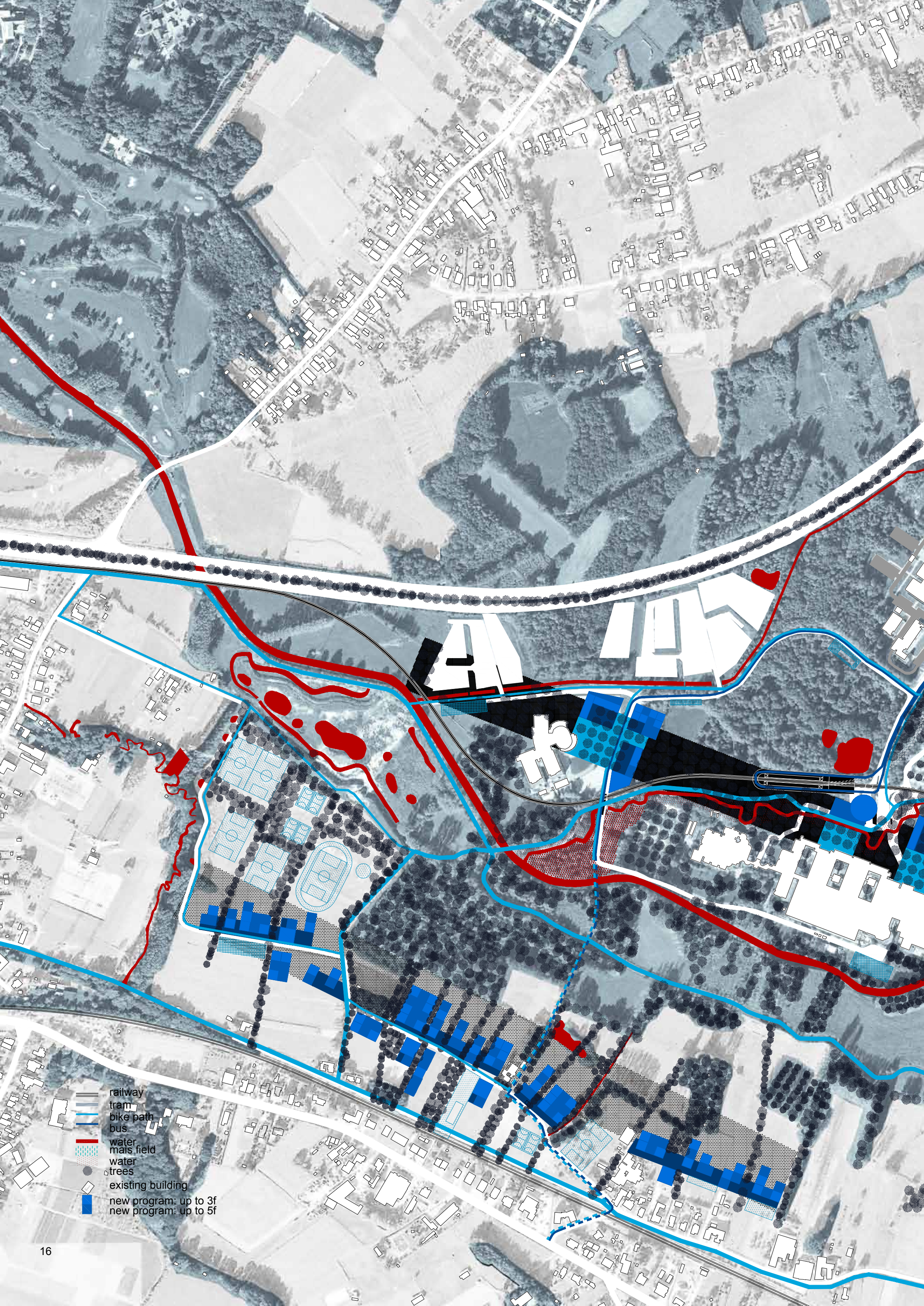
Dus, hebben we de verdichting van de centrale bestaande campus enerzijds en de drie autonome entiteiten herkenbaar in drie landschappen anderzijds die samen het territorium van de campus vormen.

De « oostelijke » uitbreiding

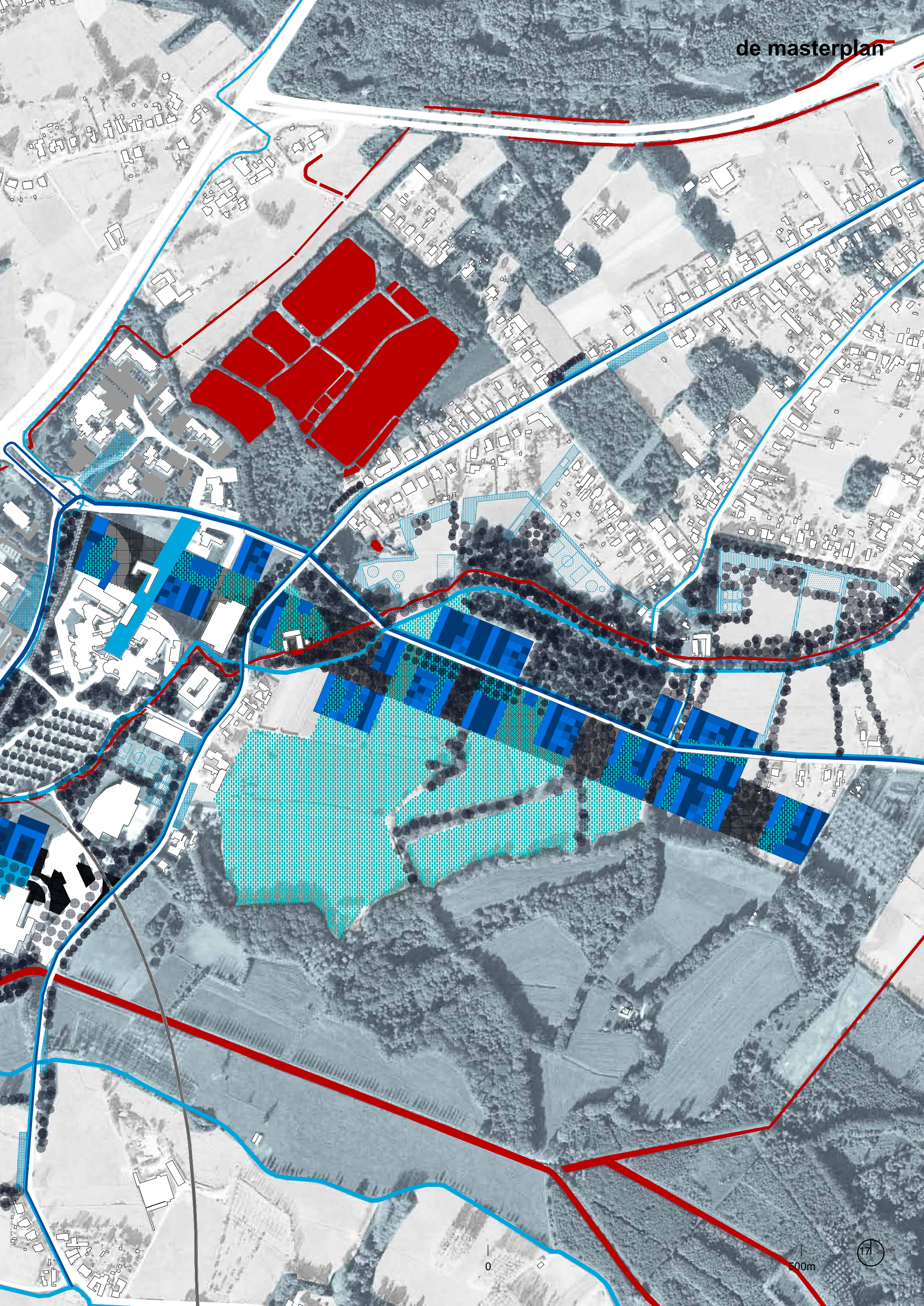

De « zuidelijke » uitbreiding

- railway
- tram
- bike path
- bus
- water
- maia field
- water
- trees
- existing building
- new program: up to 3f
- new program: up to 5f

derde ruimte
"bocage"

eerste ruimte
"bocage"

PXL

Auditorium

Ziekenhuis

Cluster
faculteit 1

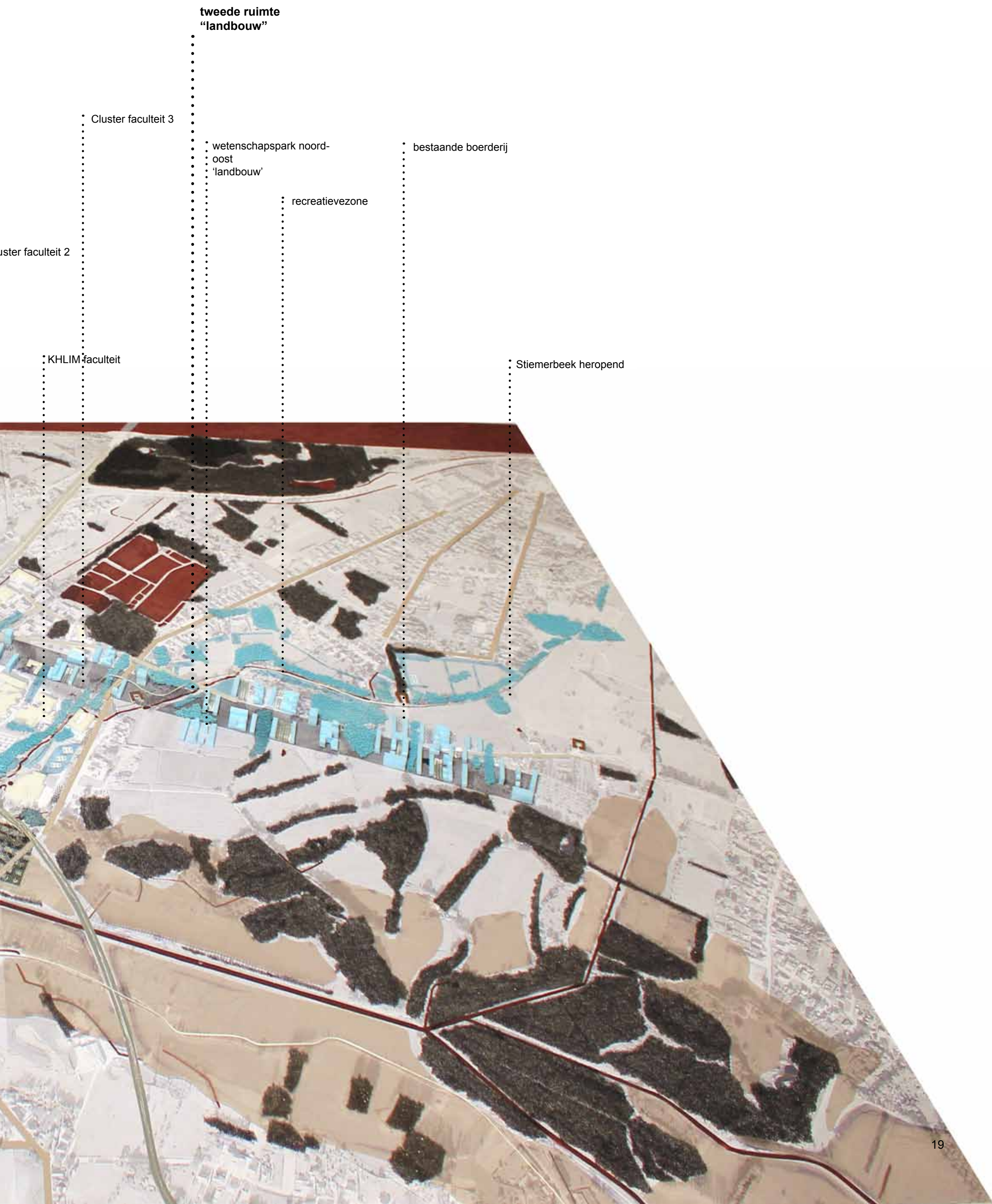
Sportvoorzieningen

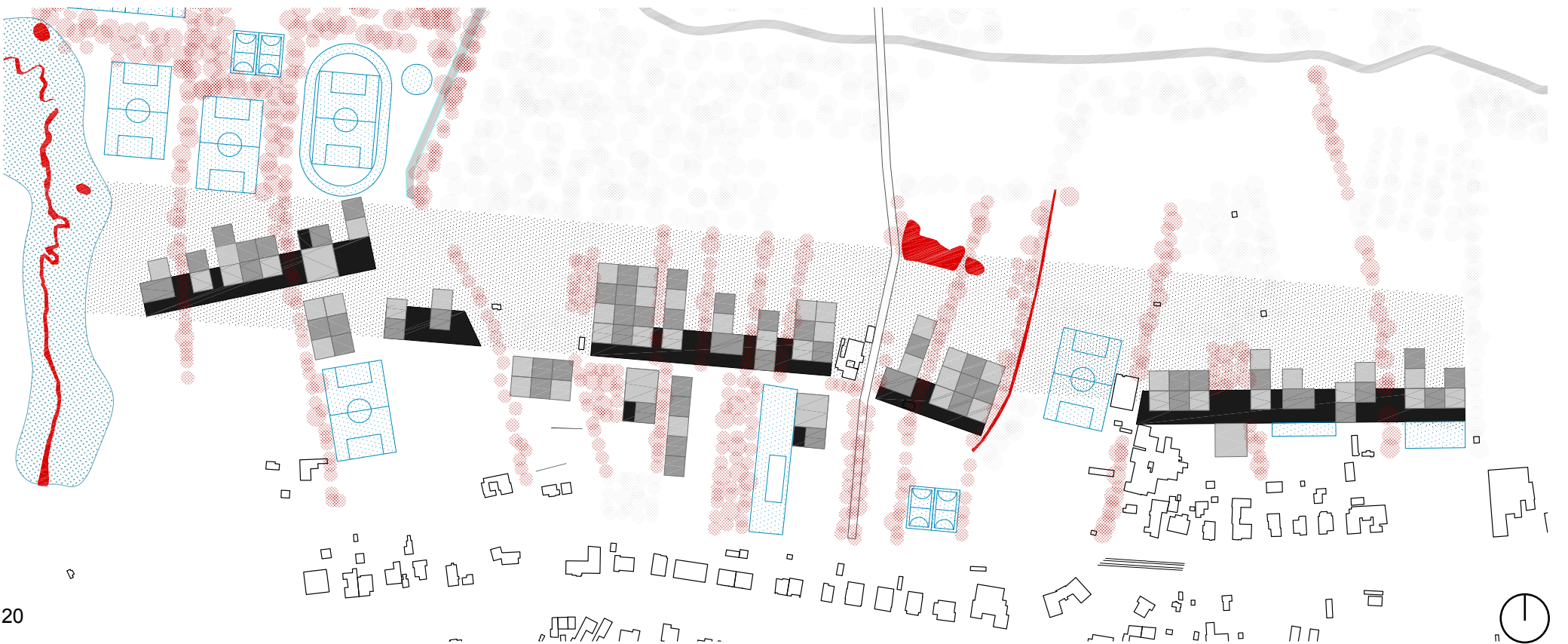
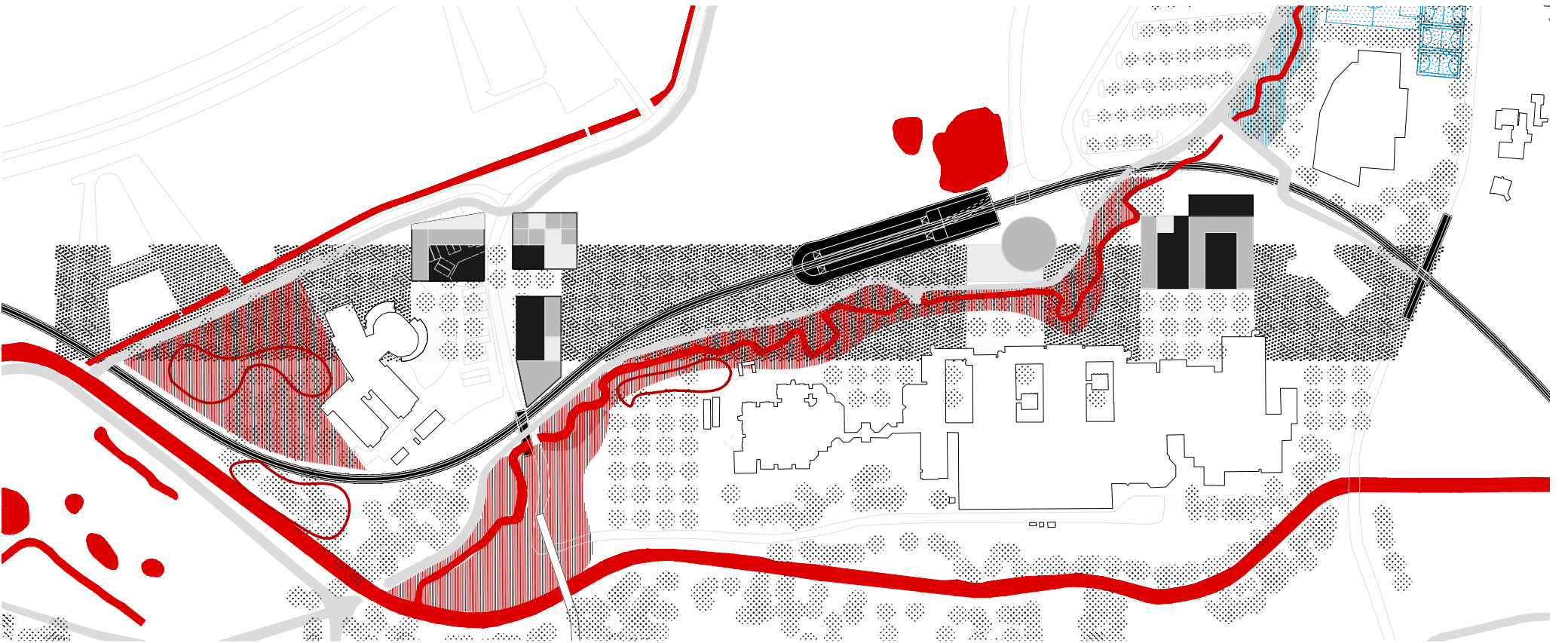
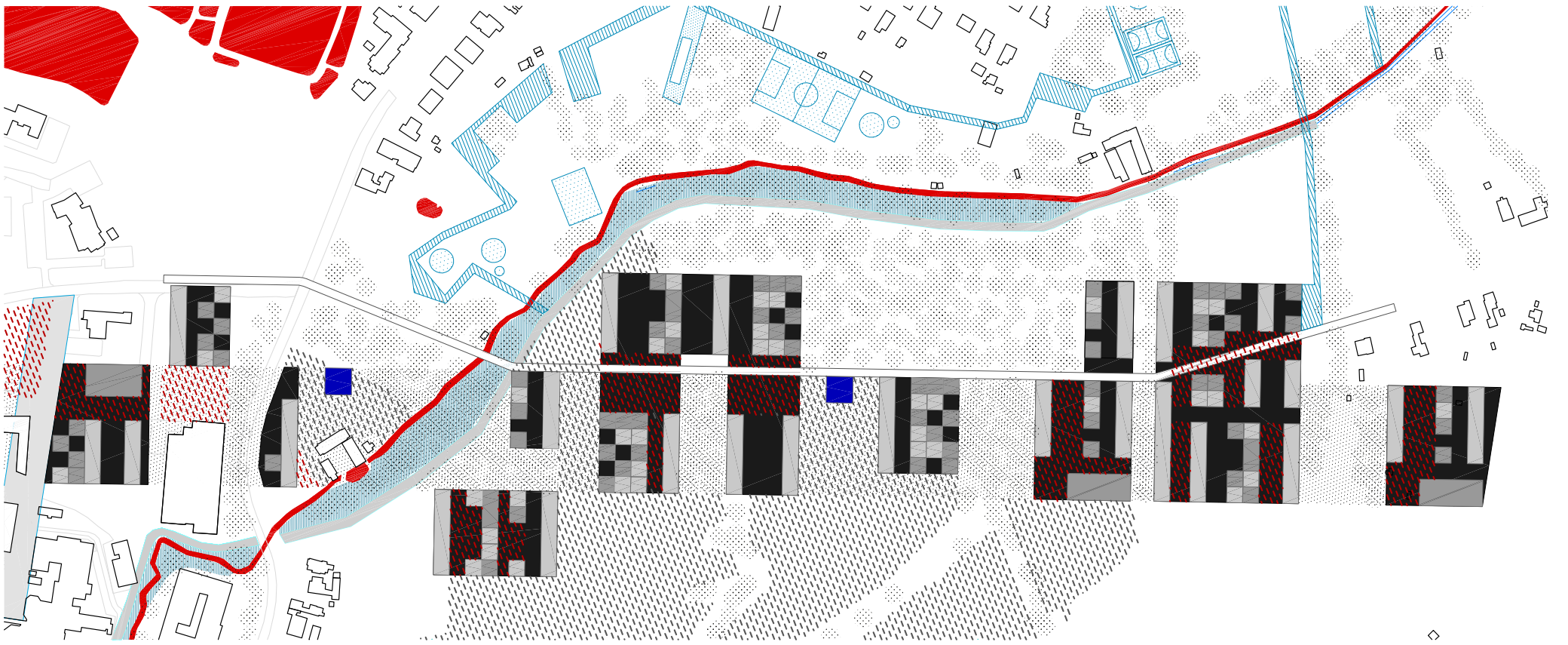
wetenschapspark zuid
"bocage"

Clu

overstromingszone

UHasselt Gebouw D

VII. een campus, de landschappen

De constructie van een eco-campus vertrekt vanuit een valorisatie van de landschappen op de site. De situatie ‘in het midden van het groen’ alleen laat niet toe het park te bewonen. Men moet relaties opbouwen, respectvol en in overeenstemming met het park en zijn verschillende milieus.

Men onderscheidt drie thema’s die het landschap van de campus construeren : het thema van het water en het overstromingsrisico, het vraagstuk van de landbouw en de situatie van een campus ‘op het platte land’ en tot slot de notie van het conservatie en de ecologie van het landschap

het risicolandschap
de vallei van de Demer en de Stiemerbeek zijn overstromingsgebieden en de campus bevindt zich in het episch centrum van het risico. Deze omgeving opgebouwd rond dit gegeven is bijgevolg zeer rijk, zowel de door de type flora waargenomen in het natte gebied als de manier waarop men de campus kan tekenen.

Zo moet het water terug een centrale rol krijgen. De oevers van de Stiemerbeek worden herwerkt en geherkwalificeerd, zijn verloop ondersteund een reeks structurerende open ruimtes, de zachte lijn die voorzieningen, sportactiviteiten en andere zaken huisvest.

Ten zuiden van de Demer, zijn ook hier de sportvelden opgevat als zones die kunnen overstromen bij hoog water.

Het landelijk landschap
De landbouwgewassen zijn gevarieerd en produceren een lappendeken van percelen. Het effect wordt versterkt door de hagen en bomenrijen die de percelen markeren. Deze bosjes produceren een karakteristiek landschap van ‘kamers’.

In het noorden, kan de uitbreiding van het wetenschapspark in relatie gebeuren met het productieve landschap dewelke de aanwezigheid van activiteit mengt met landbouw en recreatie.

Het beschermde landschap
De bijzondere bodem en geologische positie van de campus, in de alluviale en het moerassig gebied van de Demer creëert een specifiek landschap, in zijn vormen maar ook in de voorkomende flora. De Natura 2000-gebieden of de BWK gebieden zijn allen kwalitatieve ruimten die samenwerken en samen bestaan.

Met name het blauwgrasland, kruidachtigen die voorkomen in specifiek zure wateren die een gevolg zijn van de bodem geleidelijk aan hier terug groeien nadat deze zo goed als uitgestorven was in deze regio. Het project van de campus moet een gelegenheid zijn om dergelijke landschappen met een hoge ecologische waarde te herintroduceren, te ondersteunen en te versterken. De oevers van de gerenatureerde Stiemerbeek en de wadi’s voor het beheer van water in de uitbreidingsgebieden zullen zones zijn vatbaar voor ecologische experimenten en voor de ontwikkeling van soorten met een hoge biologische waarde.

Deze drie thema’s zijn de lagen die het landschap van de eco-campus van Diepenbeek vormen. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, het toevoegen van een nieuwe laag gebeurt zonder aan een andere te raken.

overstrominglandschap

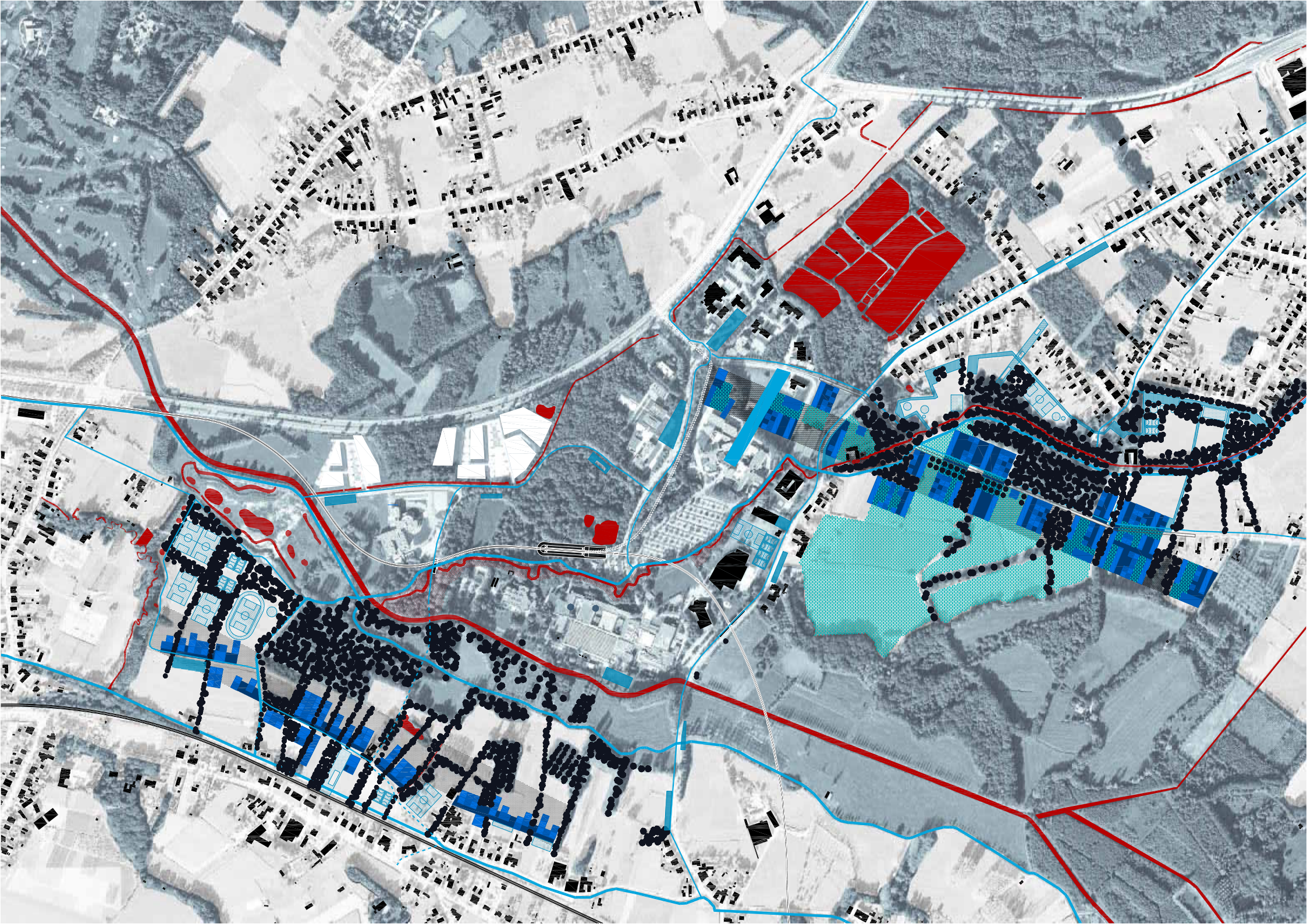

beshhermedlandschap

landbouwelijklandschap

VIII. versterken van de linken met de randen

De campus waarover gereflecteerd wordt is geen eiland. De woonwijken en zijn context bestaan al langer, gezien de korte geschiedenis van de campus en het is belangrijk om de continuïteit te verzekeren meer dan te breken aan de grenzen.

De omliggende wijken grenzen aan de grote park ruimte van de campus. Het voorstedelijk weefsel van studentenkoten en een aantal boerderijen in het noorden en het oosten, de weg, het spoor, een aantal boerderijen in het zuiden, de energiecentrale en de woningen in de voorsteden in het westen van Hasselt : deze ruimten hebben elk hun karakter, hun atmosfeer, de kwaliteit van de campus zal in zijn capaciteit geëvalueerd worden door zich subtiel te articuleren in deze bestaande context. De kwaliteit van het territorium van de campus is gelijk aan de kwaliteit van het volledige territorium.

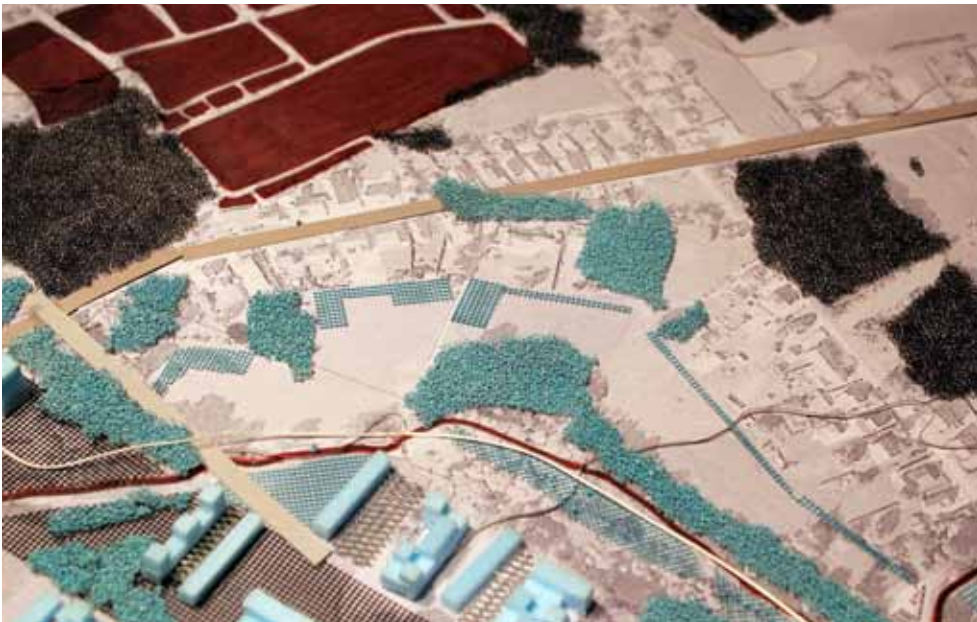
De herwaardering van de randen zich articuleren door middel van verschillende materialiteit : een groene zone, de continuïteit van een wandelpad, de inplanting van voorzieningen voor de woonwijk, intieme publieke ruimten, de ontwikkeling van nieuwe sportfaciliteiten.

Bijzonder belang wordt gegeven aan de continuïteit van de « groene straten », de woonstraten, met zacht en rustig verkeer, vooral aan de kant van Dorpsheide en Rooierheide. Dit is de plek waar de wereld van de campus en de wereld van het wonen samenkomt. Een bepaalde taal kan worden bedacht om deze drempels uit te rusten : bepaalde boomsoorten, fietsbars, kleine gemeenschapsvoorzieningen (bbq, speeltuin, etc.). Het is vanuit dergelijke interventies dat we ons kunnen voorstellen een aantal meer intense momenten te articuleren om ontmoetingsplaatsen te markeren terwijl deze nu verspreid en niet leesbaar zijn. De uitgeruste parken zullen een belangrijke bron voor centraliteit zijn in een ruimte waar de hoge kwaliteit van de omgeving door de studenten zal worden gewaardeerd.

Op territoriale schaal (zie de métapark strategie) herstelt de campus ook vraagstukken van continuïteit. Ecologische continuïteit ver buiten de lokale kwesties van de vallei en passen in e hele logica van het Demer bekken en zijn specifieke hydraulische systeem met name in relatie tot de snede die het Albertkanaal is in dit systeem. De projecten 'De Maten' en 'De Wijers' in het noorden moeten hun echo's vinden in de ontwikkeling van de campus. In die zin helpt het idee van de Stiemerbeek als zachte lijn voor een fysische, ecologische, hydrologische en recreatieve continue lijn binnen de campus.

De kwaliteit van een campus ligt niet enkel binnen het succes van zijn intern uitgevoerde logica maar ligt vooral in de mogelijkheid om te stimuleren en te activeren in een hele regio zoals aangetoond met andere voorbeelden binnen België. Als binnen 20 of 30 jaar de campus als een eiland verbonden blijft met de N702 dan zal de uitbreiding zijn potentiële doel van transformatie hebben gemist.

Aanhaken van de linken, het is ook een actuele dynamiek in het concours van de planologie. Een reeks van plannen « in cascade » toont reeds de lijnen voor de ruimtelijke ordening van het territorium. Een kritische lezing, benadering van deze plannen moet dan ook in overweging genomen worden

Gemeenschapsvoorzieningen die articuleren de wereld van de campus en van het wonen

Sportvoorzieningen langs Galgebeek, een buffer en een verbinding met Wolske

IX. Een toegang tot het métapark

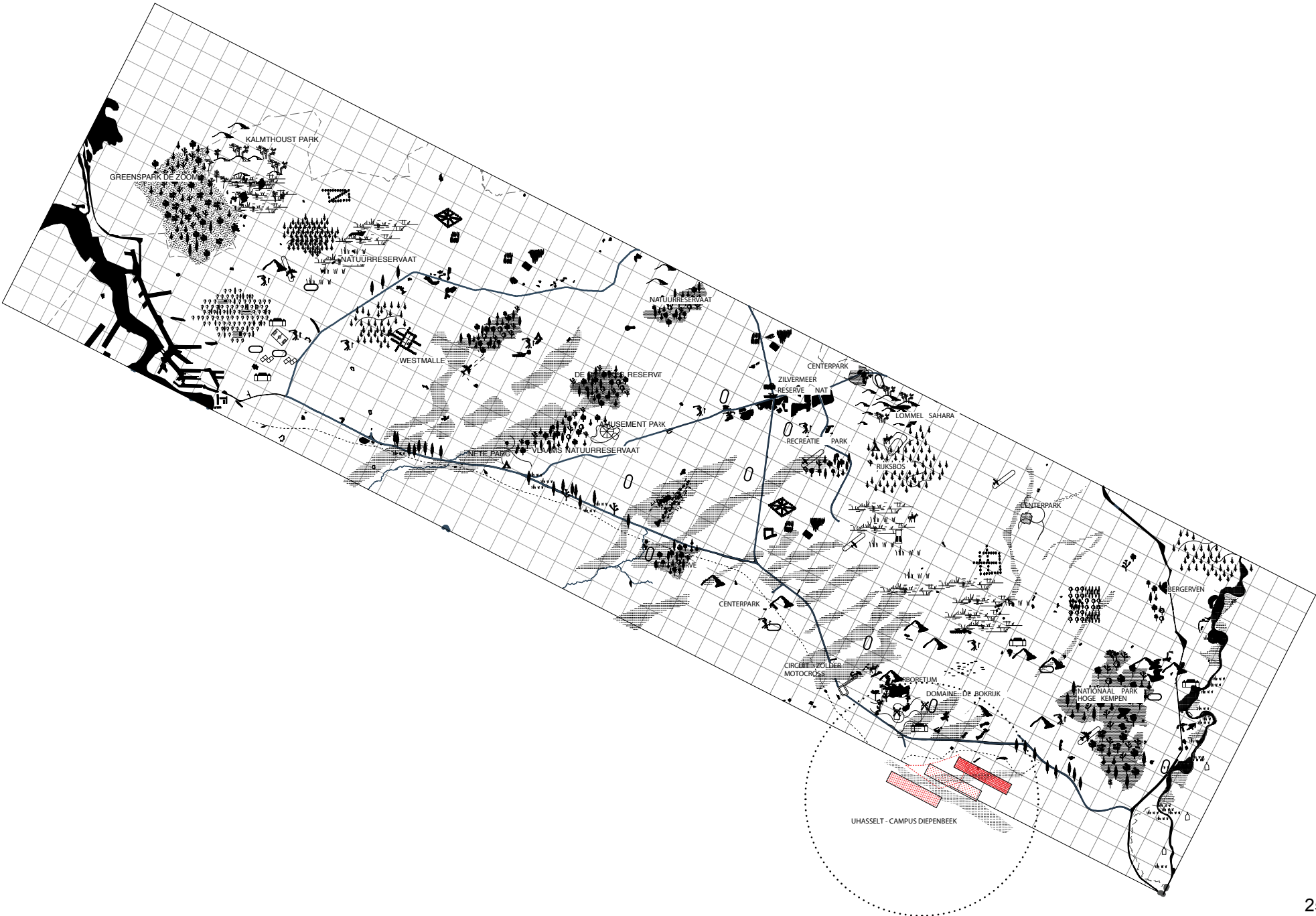
De locatie en grootte van de campus en het territoriale object zijn niet triviaal. Het is een specifieke vermelding in een groter territoriale systeem van parken en faciliteiten, het « métapark » van Limburg. Ze vindt zichzelf als een sterke ‘stapsteen’ tussen Hasselt en Genk.

In de Demer-vallei, aan de voet van het plateau van de Hoge Kempen en de Hesbaye respectievelijk in het noorden en het zuiden is de campus geografisch gesitueerd als een drempel die haar eigen schaal overschrijdt.

We kunnen dit deel van België gaande vanuit het noorden van Antwerpen naar het Kempisch plateau zien als een groot métapark, als een set van open ruimte, natuur, voorzieningen maar ook infrastructuur die worden overstegen als het Albertkanaal en met een relatief lage huisvestingsdichtheid. De campus van Hasselt kan een specifieke rol spelen als een fysiek punt maar ook op vlak van educatief en pedagogische centraliteit. Dit idee weerspiegelt de principes die in de studie « labo kennisvallei » zijn opgenomen.

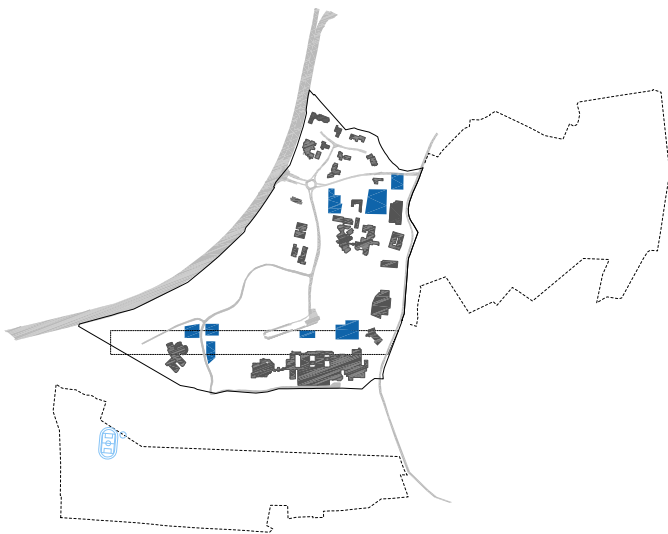
De campus is een uitgerust element van het territorium van de Kempen. Door zijn sterk aantrekkingsvermogen wordt de campus een gewichtige actor in de regio die balanceert tussen de bi-pool Hasselt en Genk. Zijn groei kan de ontwikkelingskaarten voor de regio opnieuw verdelen. Het heeft de mogelijkheid om te transformeren en te bouwen aan de continuïteit van de gebieden, zowel hydrologisch en ecologische of infrastructureel in de grote zin.

Als zodanig en evenwaardig als de andere gewichten in de regio (Zolder, C-mine, etc.), is de campus Diepenbeek een toegangspoort tot het métapark, een conceptuele deur naar de onmiskenbare recreatieve, educatieve en economische waarden. Ons voorstel is om die rol te versterken en het ontwerp-masterplan dan ook te zien in dit perspectief die de mogelijkheden en relaties met het volledige territorium in beschouwing neemt.

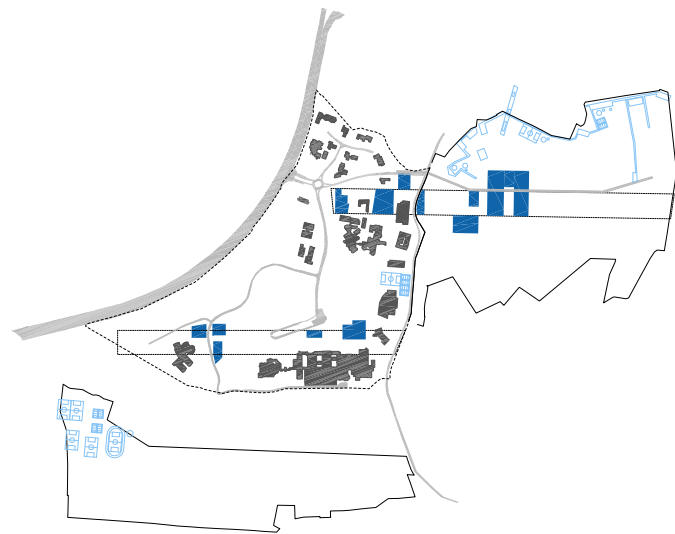

bestaande campus

verdichting van de bestaande campus en sportvoorzieningen ten zuid.

uitbreiding van wetenschapspark noord en sportvoorzieningen

Mogelijk fasering van de verdichting en uitbreiding van de campus

einde van wetenschapspark noord tegelijkertijd beginnen van uitbreiding zone zuid

einde wetenschapspark zuid en eventuele ziekenhuis

Wat moet er gebeuren/wat kan niet worden gedaan

1. verdichting van de campus

Absoluut te realiseren

Herkwalificatie van de open ruimte.
Natuur terugbrengen aan de oevers en een buffer ruimte creëren rond de Stiemerbeek.

Flexibiliteit

maximale flexibiliteit, geval per geval, afhankelijk van de financiering voor de verschillende faculteiten.
Deze fase van verdichting kan zeer snel worden bereikt of kunnen ‘holle tanden’ blijven als de volgende fase al van start gaat.

2. oostelijke uitbreiding

Absoluut te realiseren

De campus straat (kan worden afgebouwd, stukje bij beetje, als intern system op de campus, geen invloed op het andere verkeer)
Planten van de “tèse” => minimale landschappelijke ingreep, type plantage ‘jachère’
Duurzaam en geleidelijk opvullen van het land.

Flexibiliteit

Cumulatieve bouw van ‘clusters’ van bedrijven, marktafhankelijk
Is er een hoge vraag, dan kan de 54 ha worden gevuld, is de vraag laag, dan slechts fragmentarisch.
De co-constructie van voorzieningen en diensten in de gebieden ten noorden van de zone.

3. zuidelijke uitbreiding

Absoluut te realiseren

Wegen en paden

Flexibiliteit

Idem zoals de oostelijke uitbreiding
De sportterreinen zijn van een grote waarde voor de campus en voor de omwonenden, bovendien kunnen de investeringen kunnen worden gedeeld met de gemeenschappen

X. Flexibiliteit en fasering : de haalbaarheid als manifest

In een project van deze omvang, is de kwestie van flexibiliteit en fasering van het grootste belang. In tijden van crisis kennen we de moeilijkheden om dingen te bereiken. Bij het nadenken over de ontwikkeling van de campus moet men zelfs stilstaan bij de mogelijkheid tot vertragen of zelfs stoppen van de uitvoering van de plannen zelfs als deze minder compleet zijn gevraagd.

Het voorgestelde programma is een zeer ambitieuze doelstelling voor 2025-2030. De kwestie van een tijdelijke projectperiode is belangrijk voor een project van deze omvang. Zal het universitair ziekenhuis er ooit komen en wanneer ? In elk geval hoeft het project niet te worden beperkt door de stopzetting, vertraging of wijziging van een deel van het programma. Zal Spartacus worden afgerond ? Het hele proces moet deel uitmaken van een iteratieve constructie of door coherente maar autonome étappen.

In deze zin, impliceert flexibiliteit ook de mogelijkheid voor ons om de impact te minimaliseren op de nog niet bebouwde zones. Een sterke beslissing (zie verdichtingsstrategie) is genomen door te starten met de densificatie van de bestaande campus en dit vanuit economisch oogpunt met het grondgebied als bron.

De mobiliteit kan worden gezien als flexibel. Moet men alle ontwikkelingen van de campus inzetten op Spartacus ? De laatste ontwikkelingen tonen de moeilijkheden om met de lijn tot in Maastricht te komen. Een vorm van flexibiliteit waar we sterk in geloven is een mobiliteit met een variabele geometrie dewelke niet enkel steunt op bijvoorbeeld de tram maar ook sterk inzet op de bus, pendelen en de stimulans tot wandelen en fietsen op de campus.

De uitbreiding van de wegen en de infrastructuur die de campus ondersteunen moeten rationeel en flexibel zijn. Investerings in wegen worden zo beperkt mogelijk gehouden terwijl we dienen te profiteren van de reeds bestaande verbindingen en indien nodig deze uit te breiden.

Tot slot, op schaal van vastgoedprojecten, de inrichting van de structurerende ruimten is een aggregatief en flexibel systeem. Een systeem van publieke ruimte organiseert de inplanting en verdeelt de stromen. Achter deze matrix, kunnen de percelen zich beetje bij beetje vullen : men kan een deel van het systeem invullen volgens de noden. Er is met bijzondere aandacht ontworpen vanuit de bestaande padenstructuur om deze percellering op te baseren. De bouw van een bedrijf op een terrein omvat een mechanisme van financiële participatie in de investeringen in het openbare domein, het onderhoud en de parkeerplaatsen die in tegenstelling tot vroeger gegroepeerd worden. De landbouwproductie is niet gefragmenteerd maar speelt een actieve rol in afwachting van de ontwikkeling van bijkomende programma's.

Ons idee van het project is dat van een onderzoek dat al haar dimensies met elkaar confronteert : de haalbaarheid moet meegenomen worden vanaf het begin van het project, dit is geen berekening of evaluatie achteraf, maar is een tool om mee te werken doorheen het proces. Daarom stellen wij de constructie van een territoriale campus Diepenbeek voor.

